

Lovforslag nr. L 23. Fremsat den 10. oktober 1989 af justitsministeren (Engell)

Forslag

til

Lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven m.v.

(Forenkling og modernisering inden for Justitsministeriets område).

§ 1

I borgerlig straffelov, jf. lovbekendtgørelse nr. 607 af 6. september 1986, som ændret senest ved lov nr. 373 af 7. juni 1989, affattes § 55, stk. 2, således:

»Stk. 2. Bøde på 10.000 kr. eller derunder, som er vedtaget efter tilkendegivelse fra politiet, afsones efter følgende skala:

Bøden:	Forvandlingsstraffen:
0- 499 kr.	2 dage
500- 999 kr.	4 dage
1.000- 3.999 kr.	6 dage
4.000- 5.999 kr.	8 dage
6.000-10.000 kr.	10 dage

For andre bøder fastsættes forvandlingsstraffen af byretten i den retskreds, hvor den pågældende bor eller opholder sig.«

§ 2

I færdselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 58 af 17. februar 1986, foretages følgende ændringer:

1. § 117, stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Den, som fører motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, til trods for at retten til at være eller blive fører af sådant køretøj er frakendt den pågældende ubetinget, straffes med bøde. I gentagelsestilfælde kan straffen stige til hæfte eller fængsel indtil 1 år.«

2. I § 119, stk. 3, indsættes som 4. og 5. pkt.:

»Angår sagen overtrædelse af § 53, og medvirker der ved byrettens behandling ikke domsmænd, beskikkes offentlig forsvarer, når den

tiltalte begærer det. Tiltalte skal vejledes om adgangen til forsvarerbeskikkelse.«

§ 3

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 567 af 1. september 1986, som ændret senest ved lov nr. 332 af 24. maj 1989, foretages følgende ændringer:

1. § 368, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

»Domme afsagt af en byret kan af parterne ankes til den landsret, i hvis kreds byretten ligger. Angår sagen krav, der efter påstanden har en økonomisk værdi af højst 10.000 kr., kan dommen kun ankes med justitsministerens tilladelse, jf. stk. 2.

Stk. 2. Justitsministeren kan meddele tilladelse til anke af domme, der efter stk. 1 ikke kan indbringes for landsretten. Bestemmelserne i § 371 og § 372, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Fristen for indgivelse af ansøgning er dog 4 uger.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

2. I § 389 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Kendelser og beslutninger om sagsomkostninger, der er fastsat til højst 10.000 kr., kan kun kæres til landsretten med justitsministerens tilladelse. Bestemmelserne i § 392, stk. 2, og § 394, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.«
Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

3. § 391, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

»Bestemmelser i domme afsagt af en byret om sagsomkostninger, der er fastsat til mere

end 10.000 kr., og om processuelle straffe kan indbringes særskilt for landsret ved kære.

Stk. 2. Justitsministeren kan give tilladelse til kære af bestemmelser i domme om sagsomkostninger, der efter stk. 1 ikke kan indbringes for landsretten. Bestemmelserne i § 392, stk. 2, og § 394, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

4. I § 475 b, stk. 2, 1. pkt., ændres »overøvrigheden« til: »statsamtet«.

5. I 475 b, stk. 2, 2. pkt., og § 475 c, stk. 1, 1. pkt., ændres »Overøvrigheden« til: »Statsamtet«.

6. I § 488, stk. 2, 1. pkt., ændres »overøvrighedens« til: »statsamtets«.

7. § 503, stk. 2, ophæves, og i stedet indsættes:
»Stk. 2. Fogedrettens afgørelser om omkostninger, der er fastsat til mere end 10.000 kr., kan særskilt kæres.

Stk. 3. Justitsministeren kan meddele tilladelse til kære af fogedrettens afgørelser om omkostninger, der efter stk. 2 ikke kan indbringes for landsretten. Bestemmelserne i § 585 og § 586, stk. 2 og 4, finder tilsvarende anvendelse. Fristen for indgivelse af ansøgning er dog 4 uger.«

8. I § 584 indsættes efter *stk. 1* som nyt stykke:
»Stk. 2. Afgørelser om udlæg for krav, der har en økonomisk værdi af højst 10.000 kr., kan kun kæres med tilladelse fra justitsministeren. Bestemmelserne i § 585 og § 586, stk. 2 og 4, finder tilsvarende anvendelse. Fristen for indgivelse af ansøgning er dog 4 uger.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

9. § 687, stk. 3, nr. 1, affattes således:

»1) sager vedrørende overtrædelse af straffelovens §§ 172, 173, 191, 191 a, 286 eller 289 og«

10. § 688, stk. 3, nr. 2, affattes således:

»2) sager vedrørende overtrædelse af færdselslovens § 53, medmindre der er spørgsmål både om højere straf end bøde og om anvendelse af færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 3,«

11. § 692, stk. 4, nr. 2, affattes således:

»2) sager vedrørende overtrædelse af færdselslovens § 53, medmindre der er spørgsmål

både om højere straf end bøde og om anvendelse af færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 3, og anken omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld,«

12. § 962, stk. 2, 2. pkt., affattes således:

»Tiltalte kan kun anke, såfremt tiltalte har givet møde i sagen, og mere end 20 dagbøder eller en bøde på over 3.000 kr. eller konfiskation af genstande af tilsvarende værdi eller andre offentligtretlige følger er idømt.«

13. § 962, stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Er anke rejst i medfør af stk. 2 eller stk. 3, kan også modparten anke under iagttagelse af den frist, der er nævnt i § 949, stk. 1.«

§ 4

I § 7 i lov nr. 278 af 26. maj 1976 om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m.v. som ændret ved § 2 i lov nr. 731 af 7. december 1988 indsættes som *stk. 4*:

Stk. 4. På pantefogedens kontor kan der, hvis skyldneren ikke er mødt, ikke foretages udlæg i andet end fast ejendom for krav, der er sikret ved lovbestemt pant i ejendommen.«

§ 5

I skifteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 725 af 23. oktober 1986, ændres i § 62 b, stk. 2, »50.000 kr.« til: »150.000 kr.«

§ 6

I lov om børns retsstilling, jf. lovbekendtgørelse nr. 634 af 15. september 1986, foretages følgende ændringer:

1. § 11, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

»Faderskabet anses for fastslået, såfremt den opgivne fader i en skriftlig erklæring til statsamtet anerkender, at han er fader til barnet, og erklærer, at han inden anerkendelsen har modtaget skriftlig vejledning om retsvirkningerne af anerkendelsen og om, at han kan kræve sagen afgjort ved domstolene. Underskriften skal være bekræftet af en advokat eller af to vitterlighedsvidner, der udtrykkeligt skal bevidne underskriftens ægthed, dateringens rigtighed og underskriverens myndighed.

Stk. 2. Faderskabet anses endvidere for fastslået, såfremt den opgivne fader under personligt møde for et statsamt anerkender at være

fader til barnet. Inden anerkendelsen skal han gøres bekendt med retsvirkningerne af denne samt med, at han kan kræve sagen afgjort ved domstolene.

Stk. 3. Er den opgivne fader under 18 år, kræves værgens samtykke til anerkendelsen. Retsplejelovens § 257, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.«

Stk. 2-3 bliver herefter stk. 4-5.

2. I § 21, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Justitsministeren fastsætter endvidere nærmere regler om fremgangsmåden ved skriftlig anerkendelse af faderskab.«

§ 7

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 630 af 15. september 1986, som ændret senest ved lov nr. 209 af 5. april 1989, foretages følgende ændringer:

1. I § 1 og i § 42, stk. 2, 2. pkt., ændres »overøvrighedens« til: »statsamtets«.

2. I § 4, § 42, stk. 2, 3. pkt., § 50, stk. 1, 1. pkt., og 2 steder i § 53, stk. 2, ændres »overøvrigheden« til: »statsamtet«.

3. § 10, 2. pkt., affattes således:

»Dette gælder dog ikke, hvis der ikke var noget formuefællesskab mellem ægtefællerne, eller fritagelse for skifte særligt er hjemlet.«

4. I § 20 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Justitsministeren fastsætter regler om gebyr for vielse i tilfælde, hvor ingen af parterne har bopæl her i landet.«

§ 8

I lov nr. 193 af 29. april 1981 om personnavne foretages følgende ændringer:

1. I § 5, § 11, stk. 2, og § 14, stk. 2, ændres »overøvrigheden« til: »statsamtet«.

2. I § 17 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Justitsministeren fastsætter regler om gebyr for indgivelse af ansøgning om navnebevis.«

§ 9

I lov om ægteskabets retsvirkninger, jf. lov-

bekendtgørelse nr. 628 af 15. september 1986, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, stk. 1, § 8, stk. 1, 1. pkt., § 12, stk. 1, 1. pkt., og § 20, ændres »overøvrigheden« til: »statsamtet«.

2. § 8, stk. 2 og stk. 4, ophæves.
Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

3. I § 12, stk. 3, ændres »Overøvrighedens« til: »Statsamtets«.

4. I § 13, 2. pkt., ændres »overøvrighedens« til: »statsamtets«.

5. I § 15, stk. 1, ændres »§ 21« til: »§ 28«.

6. § 21 ophæves.

7. § 28 affattes således:

»§ 28. Ved ægtepagt kan ægtefæller aftale:

- 1) at hver ægtefælle ved bodeling efter separation eller skilsmisse beholder, hvad denne ejer, men at der er formuefællesskab ved dødsboskifte (skilsmissesæreje), og
- 2) i forbindelse med en aftale om skilsmissesæreje, at ejendele ved dødsboskifte skal forbeholdes en ægtefælle eller dennes arvinger (fuldstændigt særeje).

Stk. 2. En aftale efter stk. 1 kan angå en del af ægtefællernes ejendele, kan tidsbegrænses og kan træffes alene med henblik på en af ægtefællernes død.

Stk. 3. En aftale efter stk. 1 omfatter, hvad der træder i stedet for de ejendele, aftalen vedrører, og indtægter af disse ejendele, medmindre andet er bestemt i aftalen.«

8. Efter § 28 indsættes:

»§ 28 a. En gæve giver eller arvelader kan vedrørende gave eller arv, herunder tvangsarv, træffe tilsvarende bestemmelse som efter § 28. Bestemmelsen vedrørende arv skal træffes i et testamente.

§ 28 b. En ægtepagt kan ændres ved en senere ægtepagt.

Stk. 2. Der kan ikke ved ægtepagt træffes nogen bestemmelse, der strider mod gæve givers eller arveladers bestemmelse om særeje.«

9. § 34 ophæves.

10. § 36 ophæves.

11. I § 42 ændres »særeje« til: »fuldstændige særeje«.

§ 10

I arveloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 584 af 1. september 1986, foretages følgende ændringer:

1. I § 62, stk. 3, 1. pkt., ændres »særeje« til: »fuldstændigt særeje«.

2. I § 67, stk. 2, 2. pkt., ændres »overøvrigheds« til: »statsamtets«.

§ 11

I lov om inddrivelse af underholdsbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 631 af 15. september 1986, foretages følgende ændringer:

1. I § 4, stk. 2, 1. pkt., og § 20 ændres »overøvrigheds« til: »statsamtets«.

2. § 21, stk. 1, affattes således:

»Ved inddrivelse af bidrag i medfør af § 19, stk. 2, indsættes det indkomne beløb i en forvaltningsafdeling, jf. § 3 i lov om anbringelse og bestyrelse af umyndiges midler m.v., medmindre der med statsamtets tilladelse træffes anden bestemmelse.«

§ 12

I lov om voldgift i tvistigheder angående handel med husdyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 621 af 15. september 1986 foretages følgende ændringer:

1. I § 7, stk. 1, 2. pkt., § 8, stk. 1, 3. pkt., og § 8, stk. 2, ændres »overøvrigheden« til: »statsamtet«.

2. I § 7, stk. 1, 2. pkt., ændres »hver overøvrighedskreds« til: »hvert statsamt«.

3. I § 8, stk. 1, 1. pkt., § 8, stk. 4, 3. pkt., og § 9, ændres »overøvrighed« til: »statsamt«.

§ 13

I lov om afgift af arv og gave, jf. lovbekendtgørelse nr. 62 af 6. februar 1987, som ændret senest ved lov nr. 373 af 7. juni 1989, foretages følgende ændringer:

1. § 7, stk. 1, affattes således:

»Af arv, der tilfalder ægtefæller, som ikke har fuldstændigt særeje med hensyn til alle deres ejendele, beregnes afgiften, når arven ikke bliver fuldstændigt særeje, eller erhvervelsen består i en indtægts- eller rentenydelse, der er tillagt begge ægtefæller i forening, efter den ægtefælles slægtskabsforhold til arveladeren, som er nærmest i slægt med denne. På tilsvarende måde beregnes afgiften af arv, der tilfalder nogen efter to ægtefæller, som ikke har fuldstændigt særeje med hensyn til alle deres ejendele og udredes af fællesboet, efter vedkommende arvinges slægtskabsforhold til den ægtefælle, med hvem han er nærmest beslægtet.«

2. I § 7, stk. 2, ændres »i formuefællesskab levende ægtefæller« til: »ægtefæller, som ikke har fuldstændigt særeje med hensyn til alle deres ejendele«.

3. I § 14 A, stk. 1, 1. pkt., ændres », hvis der har været formuefællesskab i ægteskabet« til: »i det omfang, der ikke har været fuldstændigt særeje«.

4. I § 14 B, stk. 1, 2. pkt., ændres »særeje« til: »fuldstændige særeje«.

5. § 14 B, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Arv eller gave, der tilfalder den efterlevende ægtefælle, indgår ikke i den formue, hvoraf der skal svares arveafgift, såfremt den efterlevende ægtefælle fremsætter anmodning om afgiftspligtens indtræden inden 3 måneder efter modtagelsen af arven eller gaven.«

6. § 21, stk. 4, 3. pkt., affattes således:

»Ægtefæller, der ikke har fuldstændigt særeje med hensyn til alle deres ejendele, betragtes i denne forbindelse som samme arvelader, når de afgiftspligtige beløb er udredt af fællesboet eller skal udredes af dette, ligesom også arv til ægtefæller, der ikke bliver fuldstændigt særeje, betragtes som en samlet arv.«

7. I § 44, stk. 1, 1. pkt., ændres »særeje« til: »fuldstændigt særeje«.

§ 14

I lov om registrering af rettigheder over luftfartøjer, jf. lovbekendtgørelse nr. 620 af 15. september 1986, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, ændres »Københavns Byret« til: »Statens Luftfartsvæsen«.

2. I § 7, § 8, stk. 1, og § 11, stk. 1, ændres »retten« til: »Statens Luftfartsvæsen«.

3. I § 9, stk. 2, ændres »rettens« til: »Statens Luftfartsvæsens«.

4. To steder i § 16 og i § 36 ændres »Justitsministeren« til: »Trafikministeren«.

5. I § 18 ændres »Retten« til: »Statens Luftfartsvæsen«, og to steder ændres »rettens« til: »luftfartsvæsenets«.

§ 15

I lov om udgivelsen af en Lovtidende og en Ministerialtidende, jf. lovbekendtgørelse nr. 617 af 15. september 1986, affattes § 7 således:

»§ 7. Justitsministeren fastsætter nærmere bestemmelser om lovens gennemførelse, herunder om betaling for Lovtidende og Ministerialtidende«.

§ 16

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 1990.

Stk. 2. § 1 finder anvendelse i alle sager, hvor afsoningen ikke er afsluttet inden lovens ikrafttræden.

Stk. 3. § 2, nr. 2, og § 3 har virkning for sager, der anlægges, eller hvor der rejses tiltale i 1. instans, efter lovens ikrafttræden.

Stk. 4. Tidspunktet for den førstafdøde ægtefælles død er bestemmende for, om den ved § 5 fastsatte grænse eller den hidtil gældende grænse i skiftelovens § 62 b, stk. 2, skal anvendes.

§ 17

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. §§ 14 og 15 gælder dog for Grønland.

Stk. 3. §§ 1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 og 14 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Stk. 4. §§ 7 og 8 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft på Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning.

1.1. Dette lovforslag er i det væsentlige en gennemførelse af lovforslag nr. L 233, der blev fremsat den 19. april 1989. Justitsministerens fremsættelsestale vedrørende dette forslag er optrykt i Folketingstidende 1988/89 sp. 8821-8823. Førstebehandlingen af lovforslaget er optrykt a. st. sp. 9312 ff. I forhold til det tidligere lovforslag er der alene foretaget visse mindre ændringer i §§ 1 og 3, ligesom forslagens §§ 14 og 15 indeholder to nye forslag til forenklinger, jf. nedenfor under pkt. 14 og 15.

1.2. Lovforslaget indebærer ændringer af en lang række love inden for Justitsministeriets område. Formålet hermed er at skabe grundlag for en forenkling og modernisering af dele af justitsvæsenet. Forslaget er et vigtigt første led i den afbureaukratiseringsproces, der er i gang i Justitsministeriet. Foruden det foreliggende lovforslag overvejes det at fremsætte lovforslag om afbureaukratisering af hele fondslovgivningen. Endvidere har Justitsministeriet i foråret 1989 nedsat et udvalg, som meget hurtigt skal udarbejde forslag til en gennemgribende forenkling og modernisering af reglerne om skifte af dødsboer, ligesom en arbejdsgruppe under Retsplejerådet har fået til opgave at revidere retsplejelovens regler om fogsager. Herudover har Justitsministeriet nedsat et udvalg, der skal komme med forslag til forenklinger for så vidt angår reglerne om forkyndelse af stævninger m.v.

Lovforslaget er bl.a. udarbejdet på grundlag af et idekatalog fra et udvalg under Justitsministeriet. Udvalget, der bestod af repræsentanter for politi, domstole, direktorater, styrelser m.v. inden for Justitsministeriets område, afgav i november 1988 et katalog over de områder inden for justitsvæsenet, hvor der måtte antages at kunne opnås besparelser og forenklinger, uden at dette ville få afgørende negative retssikkerhedsmæssige konsekvenser.

2. Hovedpunkterne i lovforslaget.

Lovforslaget indebærer for det første ændringer i reglerne om *straf for kørsel i frakendelsestiden* og om

forvandlingsstraf for bøder. Formålet med disse lovændringer er at begrænse mængden af afsonet frihedsstraf navnlig ved at indføre bøde som reaktion over for visse tilfælde af kørsel i frakendelsestiden. En udvidet anvendelse af bøde vil endvidere bl.a. skabe grundlag for en aflastning af domstolene gennem anvendelse af reglerne om bødeforelæg og gennem de enklere afgørelsesformer, som gælder for indenretlige bødevedtagelser i politisager.

Dernæst foreslås der gennemført en række ændringer af retsplejelovgivningen. Således foreslås der som noget nyt gennemført en *appelgrænse for byretsdomme m.v. i civile sager*. Reglerne herom har til formål at aflaste landsretterne for småsager og indebærer, at byretsdomme i civile sager vedrørende krav på op til 10.000 kr. kun kan indbringes for landsretten med Justitsministeriets tilladelse. Denne appelbegrænsning i civile sager svarer i princippet til den appelbegrænsning, som i mange år har været gældende i mindre politisager. Lovforslaget indebærer samtidig, at *ankegrænsen i politisager forhøjes* fra i dag 1.000 kr. til 3.000 kr.

Retsplejeloven har i mange år indeholdt regler om, at visse typer af sager er undtaget fra nævningebehandling. Efter retsplejelovens § 687, stk. 3, nr. 1, er sager om dokumentfalsk m.v. samt sager om berigelsesforbrydelser af særlig grov beskaffenhed og om grov skattesvig undtaget fra nævningebehandling. Baggrunden for disse undtagelser er, at sådanne sagstyper kan være meget omfattende og indviklede og derfor mindre egnede til nævningebehandling. På linie hermed stilles der forslag om, at *sager om overtrædelse af straffelovens § 191 og § 191 a om narkotikakriminalitet undtages fra nævningebehandling*. Disse sager er som oftest vanskelige at overskue med hensyn til faktum og rejser en lang række komplicerede bevismæssige problemer, ligesom der ofte er mange sigtede i samme sag, således at sagernes behandling i retten ofte tager lang tid. Forslaget vil bevirke, at disse narkotikasager fremtidig skal behandles af byretten under medvirken af domsmænd og med den retssikkerhedsgaranti for den tiltalte, at byrettens afgørelse kan ankes til landsretten, hvor den ligeledes vil blive behandlet under medvirken af domsmænd.

Der stilles endvidere forslag om, at man nu i overensstemmelse med en tendens, som er kommet til udtryk i flere lovændringer igennem de senere år, *afskaffer domsmænds medvirken i sager om kørsel efter indtagelse af spiritus*, bortset fra sager, hvor der er spørgsmål om frihedsstraf, og hvor der tillige er rejst tiltale for groft uforsvarlig kørsel.

Inden for det familieretlige område stilles der også en række moderniseringsforslag. Efter de gældende regler skal visse ægtepagter, der oprettes under ægteskabet, godkendes af overøvrigheden (statsamtet). Samtidig antages der at være visse legale begrænsninger med hensyn til, hvilke formueordninger ægtefæller kan aftale. F.eks. kan der ikke ved ægtepagt træffes aftale om, at ægtefæller ved skilsmisse skal have særeje, men i tilfælde af dødsfald fælleseje, således at der er mulighed for at sidde i uskiftet bo for den efterlevende ægtefælle (såkaldt skilsmissesæreje). Denne ordning er efter Justitsministeriets opfattelse helt ude af takt med tiden, og det foreslås derfor, at *reglerne om godkendelse af ægtepagter ophæves*, og at *reglerne om formueforholdet mellem ægtefæller liberaliseres*. Forslaget indebærer, at der bliver mulighed for at aftale skilsmissesæreje, hvilket i ægteskaber, hvor begge parter er selverhvervende, ofte vil være langt den mest hensigtsmæssige formueordning.

Med henblik på at begrænse antallet af dødsboer, der skal skiftes, f.eks. hvor den afdøde har særbørn, foreslås en *væsentlig forbedring af den efterlevende ægtefælles stilling ved dødsfald*. Forslaget indebærer, at ægtefællens såkaldte forlods udtagesret forhøjes til et beløb på 150.000 kr. mod i dag 50.000 kr.

Reglerne om anerkendelse af faderskaber er ud fra en nutidig betragtning unødvendigt bureaukratiske. Det er ikke rimeligt, at en fader til et barn, der er født i et fast samlivsforhold, skal møde op i statsamtet for at anerkende det faderskab, som begge samlevende er helt enige om. Det foreslås derfor, at *faderskab skal kunne anerkendes skriftligt* med vitterlighedsattestation. Herved kan man undgå, at parterne skal møde op hos forskellige offentlige myndigheder for at få klaret en sag, som er helt uproblematisk.

I overensstemmelse med moderne principper om brugerbetaling stilles der forslag om, at der fremtidigt skal betales *gebyr for indgivelse af ansøgning om navnebevis og for ikke herboendes indgåelse af ægteskab*.

3. Forvandlingsstraf for bøder.

3.1. Der foreslås en ændring af straffelovens § 55, stk. 2, med henblik på en lempelse af forvandlingsstraffen for udenretlige bøder. Forvandlingsstraffen for bøder er et inddrivelsesmiddel, som bringes i anvendelse, når bøder ikke betales frivilligt og ikke kan inddrives ved udlæg.

3.2. I modsætning til, hvad der gælder med hensyn til bøder, der idømmes eller vedtages for en domstol, jf. straffelovens § 54, fastsættes der ved udenretlige bødeforelæg ikke nogen forvandlingsstraf, der kan træde i stedet for bøden i tilfælde af manglende betaling. Fastsættelsen af forvandlingsstraf for sådanne udenretligt vedtagne bøder fra politiet er nærmere reguleret i nogle skalamæssige takster, der findes i straffelovens § 55, stk. 2, for så vidt angår bøder på op til 1.000 kr. Afsoning iværksættes i disse tilfælde umiddelbart af politiet uden forelæggelse for en domstol. Afsoning af andre udenretlige bøder, dvs. bøder på mere end 1.000 kr. samt bøder, der er vedtaget for andre myndigheder end politiet, kan derimod kun ske, efter at spørgsmålet om fastsættelse af forvandlingsstraf har været indbragt for domstolene.

Afsoningsskalaen i straffelovens § 55, stk. 2, fik sin nuværende udformning ved lov nr. 132 af 9. april 1980. Der henvises til Folketingstidende 1979/80 (2. samling), sp. 1976 ff, 6697, 7397, tillæg A, sp. 473, samt tillæg B, sp. 541 og 579.

3.3. Siden den seneste justering af afsoningsskalaen i straffelovens § 55, stk. 2, i 1980 er der sket en stigning i bødeniveaet. Rigsadvokaten har således den 30. oktober 1984 udsendt nye retningslinier for bødetakster i politisager til afløsning af de indtil da gældende vejledende bødetakster fra 1977. Ved meddelelse af 28. april 1988 har rigsadvokaten endvidere foretaget en generel justering af bødetaksterne fra 1984. Denne stigning i bødeniveaet aktualiserer i sig selv spørgsmålet om en justering af afsoningsskalaen i straffelovens § 55, stk. 2.

Hertil kommer, at der efter Justitsministeriet opfattelse for visse bødestørrelses vedkommende vil kunne ske en nedsættelse af forvandlingsstraffens længde, uden at det vil indebære nogen nævneværdig svækkelse af den motivering til at betale bøden, som afsoningstruslen indebærer. Justitsministeriet finder det samtidig forsvarligt at forhøje beløbsgrænsen for, hvilke udenretlige bøder der kan afsones umiddelbart uden forudgående forelæggelse for domstolene, fra 1.000 kr. til 10.000 kr.

På denne baggrund foreslås straffelovens § 55, stk. 2, ændret, således at størrelsen af de bøder, der er vedtaget udenretligt for politiet, og som kan afsones umiddelbart uden forelæggelse for domstolene, forhøjes fra 1.000 kr. til 10.000 kr. Fastsættelse af forvandlingsstraf for bøder på mere end 10.000 kr., der er vedtaget udenretligt efter tilkendegivelse fra politiet, skal efter forslaget fortsat henhøre under domstolene, og det samme gælder alle bøder uanset størrelse vedtaget udenretligt efter tilkendegivelse fra andre myndigheder end politiet.

Justitsministeriet har overvejet, om forvandlingsstraffen for bøder i anledning af promille- eller spirituskørsel som hidtil bør fastsættes til hæfte i 10 dage uanset bødens størrelse, der i denne type sager udmåles efter den skyldiges indkomstforhold. Med henblik på at opnå den størst mulige forenkling har Justitsministeriet fundet det hensigtsmæssigt at undgå særregler for visse af de bøder, der vedtages efter tilkendegivelse fra politiet. På denne baggrund har Justitsministeriet fundet det forsvarligt, at forvandlingsstraffen for bøder på 10.000 kr. eller herunder, der er vedtaget udenretligt i henhold til færdselslovens § 119a i anledning af promille- og spirituskørsel, fastsættes efter den foreslåede skala i § 55, stk. 2, selv om forvandlingsstraffen for bøder på under 6.000 kr. derved bliver lidt kortere end det hidtil gældende niveau på 10 dage.

Forslaget medfører en vis nedsættelse af forvandlingsstraffens længde i forhold til den gældende skala i § 55, stk. 2, for bøder på 1.000 kr. eller derunder, ligesom forvandlingsstraffen for bøder i intervallet mellem 1.000 kr. og 10.000 kr. for visse bødestørrelser vedkommende bliver kortere end de forvandlingsstraffe, der i dag fastsættes af domstolene i overensstemmelse med en cirkulæreskrivelse af 21. februar 1979 fra præsidenterne for Østre og Vestre Landsret.

Selv om den foreslåede skala i straffelovens § 55, stk. 2, kun angår forvandlingsstraffen for bøder, der er vedtaget *udenretligt* (efter tilkendegivelse fra politiet), må det forventes, at domstolene ved fastsættelse af forvandlingsstraf for bøder, der idømmes eller vedtages indenretligt, jf. straffelovens § 54, vil være tilbøjelige til at følge den ændrede skala i straffelovens § 55, stk. 2, for at sikre overensstemmelse mellem forvandlingsstraffens længde ved henholdsvis udenretlige og indenretlige bøder.

4. Bødestraf for kørsel i frakendelsestiden.

4.1. Det foreslås, at straffen for kørsel i frakendelsestiden i førstegangstilfælde fremtidig bliver en følelig bøde i stedet for som i dag en kort hæftestraf.

4.2. Den, der fører motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, til trods for, at retten til at være eller blive fører af et sådant køretøj er frakendt den pågældende ubetinget, straffes efter de gældende regler i færdselslovens § 117, stk. 5, med hæfte eller fængsel indtil 1 år eller under særlig formildende omstændigheder med bøde.

I praksis er udmålingen af straf i sager om kørsel i frakendelsestiden forholdsvis skematisk. Ifølge cirkulæreskrivelse af 15. december 1981 til samtlige byretter fra præsidenterne for Østre og Vestre Landsret fastsættes straffen i førstegangstilfælde uden skær-

pende omstændigheder til hæfte i 7 dage, uanset om der ved frakendelsesdommen er udmålt bøde- eller hæftestraf. Ved første gentagelse, d.v.s. i andengangstilfælde, er straffen hæfte i 14 dage. Straffen ved yderligere gentagelser er ikke omtalt i cirkulæreskrivelsen, men i retspraksis er straffen jævnt stigende indtil et niveau på fængsel i 60 dage - 3 måneder, afhængig af antallet af forstraffe. Således fastsættes straffen i 3., 4., 5., 6. og 7. gangstilfælde normalt til henholdsvis 20 dages hæfte, 30 dages hæfte, 40 dages fængsel, 50 dages fængsel og 60 dages fængsel.

De angivne strafpositioner gælder, hvor der alene foreligger et enkelt tilfælde af kørsel i frakendelsestiden til pådømmelse. Foreligger der flere kørsler til samtidig påkendelse, sker der i almindelighed en vis forhøjelse af straffen, jf. f.eks. højesteretsdommen i Ugeskrift for Retsvæsen 1988, s. 933, hvor straffen i et førstegangstilfælde med samtidig påkendelse af 3 kørsler uden særligt undskyldende forhold, blev fastsat til hæfte i 14 dage.

Ved strafudmålingen tillægges der tidligere domfældelser for kørsel i frakendelsestiden sædvanlig gentagelsesvirkning, selv om de tidligere overtrædelser vedrører en anden frakendelse af førerretten end det nye forhold. Dette gælder, uanset om der mellem de to frakendelsesperioder har været et tidsrum, hvor tiltalte ikke har været frakendt førerretten og eventuelt har generhvervet sit kørekort.

4.3. Den foreslåede nye udformning af bestemmelsen i færdselslovens § 117, stk. 5, om kørsel i frakendelsestiden indebærer, at straffen i førstegangstilfælde bliver bøde i stedet for en kort hæftestraf. For at bevare reaktionssystemets præventive virkning er det forudsat, at der i disse sager udmåles bøder af betragtelig størrelse. Der kan i den forbindelse sammenlignes med bødeudmålingen i anledning af kørsel efter indtagelse af spiritus. I sager om førstegangstilfælde af promille- og spirituskørsel med en alkoholkoncentration på højst 2,00 promille uden skærpene omstændigheder er straffen en bøde på 1.000 kr. pr. 25.000 kr. årlig bruttoindkomst svarende til en måneds nettoløn for en typisk lønindtægt. For at sikre en rimelig balance mellem bødeudmålingen i sådanne spiritussager og i sager om kørsel i frakendelsestiden, vil bøden i førstegangstilfælde af kørsel i frakendelsestiden normalt kunne fastsættes til halvdelen af bødestørrelsen i sager om promille- og spirituskørsel, d.v.s. svarende til en halv måneds nettoløn, dog mindst 1.000 kr. Foreligger der i førstegangstilfælde flere kørsler til samtidig påkendelse, bør der dog ske en forhøjelse af bøden.

Efter Justitsministeriets opfattelse vil en bøde af den angivne størrelse være så følelig, at en gennemfø-

relse af forslaget ikke vil medføre en uacceptabel svækkelse af reaktionssystemets præventive virkning.

Forslaget vil bevirke en ønskelig aflastning af kriminalforsorgens afsoningskapacitet, en stigning i statens bødeindtægter samt en lettelse hos anklagemyndigheden og ved domstolene. Anvendelsen af bøde i stedet for frihedsstraf vil nemlig medføre, at en betydelig del af sagerne fremover vil kunne afgøres ved, at den pågældende vedtager et bødeforelæg fra politiet, således at det ikke er nødvendigt at indbringe sagen for retten. Ønsker den pågældende sagen afgjort ved retten, vil retsplejelovens regler om bødevedtagelse i politisager også kunne anvendes.

4.4. Efter andet punktum i den foreslåede nye affattelse af færdselslovens § 117, stk. 5, kan straffen i gentagelsestilfælde stige til hæfte eller fængsel indtil 1 år.

Reglen er udformet fakultativt, men det forudsættes, at straffen ved første gentagelse (i andengangstilfælde) og ved yderligere gentagelser er en frihedsstraf, medmindre der foreligger særlig formildende omstændigheder.

Straffen i 2. gangstilfælde bør normalt fastsættes til hæfte i 7 dage og i 3. gangstilfælde til hæfte i 14 dage. Forslaget indebærer således ikke kun, at førstegangstilfælde straffes med bøde, men også at der i forhold til i dag i gentagelsestilfælde sker en forskydning af udmålingsniveauet til en lavere strafposition. Forholdet mellem det gældende udmålingsniveau ved et enkelt forhold af kørsel i frakendelsestiden og den udmålingsskala, der tænkes anvendt efter en gennemførelse af forslaget, fremgår af følgende skema:

	Gældende udmålingsniveau	Udmålingsniveau efter forslaget
1. gangstilfælde	7 dages hæfte	bøde
2. gangstilfælde	14 dages hæfte	7 dages hæfte
3. gangstilfælde	20 dages hæfte	14 dages hæfte

Foreligger der flere nye forhold til samtidig påkendelse, eller er der tale om yderligere tilfælde af gentagelse, bør der ligesom efter hidtidig praksis ske en forhøjelse af straffen.

Spørgsmålet om gentagelsesvirkning afgøres i overensstemmelse med den almindelige regel i straffelovens § 81. Der tillægges således en tidligere dom eller bødevedtagelse i anledning af kørsel i frakendelsestiden gentagelsesvirkning, hvis betingelserne herfor efter straffelovens § 81 er opfyldt, herunder at det tidligere forhold er begået på et tidspunkt, hvor gerningsmanden var fyldt 18 år, og det nye forhold er begået inden for 5 år efter, at straffen for det tidligere forhold er udstået, endeligt eftergivet eller bortfaldet. Er straffen for det tidligere forhold en bødestraf, regnes 5 års fristen fra datoen for den endelige dom eller bødens vedtagelse. I overensstemmelse med gælden-

de praksis er det uden betydning for spørgsmålet om gentagelsesvirkning, hvorvidt den tidligere overtrædelse vedrører en anden frakendelse af førerretten end det nye forhold. Dette gælder også, selv om der mellem de to frakendelsesperioder har været et tidsrum, hvor tiltalte ikke har været frakendt førerretten og eventuelt har generhvervet sit kørekort.

4.5. Der tilsigtes med forslaget ikke nogen ændring af den praksis, der følges med hensyn til strafudmålingen i sager, hvor kørslen i frakendelsestiden sker i forbindelse med ny promille- eller spirituskørsel.

5. Appelbegrænsning i civile sager.

5.1. Der foreslås gennemført en appelgrænse for byretsdomme m.v. i civile sager. Forslaget har til formål at aflaste landsretterne for småsager og indebærer, at sager vedrørende økonomiske krav på op til 10.000 kr. kun kan indbringes for landsretten med Justitsministeriets tilladelse.

5.2. Efter gældende dansk ret er der adgang til at indbringe byretternes domme i civile sager for landsretten uden særlig tilladelse. Afgørelser, der er truffet af fogedretten, kan endvidere med visse undtagelser frit indbringes for landsretten. Bestemmelser om sagsomkostninger i domme, kendelser eller beslutninger afsagt af en byret og afgørelser om omkostninger truffet af fogedretten kan endvidere efter reglerne i retsplejelovens §§ 389, stk. 1, 391, stk. 1, og 503, stk. 2, indbringes for landsretten ved kære.

I norsk ret er adgangen til at indbringe domme i civile sager for højere ret derimod begrænset efter sagens økonomiske værdi. Adgangen til at anke domme afsagt af by- og herredsretterne til lagmannsretten gælder efter den norske retsplejelov således kun sager, der vedrører krav på over 15.000 norske kr., svarende til ca. 16.000 danske kr. Værdigrænsen er senest forhøjet pr. 1. januar 1987 fra 5.000 norske kr. Er betingelsen ikke opfyldt, kan anke alene ske efter indhentet tilladelse fra lagmannen.

Appelbegrænsninger kendes imidlertid også i dansk ret. Således gælder der på det strafferetlige område regler om ankebegrænsning i politisager, jf. retsplejelovens § 962, stk. 2. Bestemmelsen indebærer en betydelig begrænsning i det offentliges adgang til at anke domme afsagt af en byret. Kan der efter de lovbestemmelser, titlalen lyder på, alene idømmes bøde eller konfiskation, er det offentlige (anklagemyndigheden) som udgangspunkt afskåret fra at anke byrettens dom. Bestemmelsen indeholder desuden visse begrænsninger for den tiltalte, idet dennes ankeadgang er betinget af, at den pågældende har givet møde i sagen, og at dommen lyder på højere straf end 10 dagbøder eller bøde på 1.000 kr. eller konfiskation

af genstande af tilsvarende værdi eller andre offentligretlige følger.

Sager, der er afgjort med advarsel efter retsplejelovens § 937 eller vedtagelse af bøde eller konfiskation i retten, jf. § 936, kan endvidere heller ikke indbringes for højere ret.

Justitsministeren kan efter retsplejelovens § 962, stk. 3, i alle de ovenfor omtalte tilfælde give tilladelse til anke, såfremt sagen er af principiel karakter, eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Om ankereglerne i politisager henvises i øvrigt nærmere til de almindelige bemærkninger pkt. 6.

5.3. Det kan på den baggrund forekomme mindre rimeligt, at der inden for civilretten er adgang til frit at indbringe selv mere banale småsager for landsretten. Disse sager medfører en ikke ubetydelig belastning af domstolens ressourcer. Til belysning heraf kan nævnes, at der i 1988 blev anket 2.982 byretsdomme til landsretterne, hvoraf 437 sager (ca. 15 pct.) vedrørte krav af en økonomisk værdi på højst 10.000 kr. Det samlede antal kæremål ved landsretterne i 1988 udgjorde 1.931. Det må skønsmæssigt anslås, at ca. 50 pct. af disse sager angik særskilt kære af afgørelser vedrørende sagsomkostninger, og at langt den største del - i størrelsesordenen ca. 600 kæremål - vedrørte sagsomkostninger på højst 10.000 kr.

I 1988 var der endvidere ca. 70-80 appelsager om udlæg.

Særligt for så vidt angår sagsomkostninger kan det oplyses, at adgangen til at appellere bestemmelser om sagsomkostninger i domme afsagt af en byret eller landsret - herunder bestemmelser i domme afsagt af landsret i ankesager - tidligere var begrænset således, at disse afgørelser kun kunne indbringes særskilt for højere ret ved kære efter tilladelse fra Justitsministeriet. Disse regler blev efter forslag fra Retsplejerådet (jf. betænkning om behandling af borgerlige sager nr. 698/1973) ændret ved lov nr. 260 af 8. juni 1979, således at der indførtes adgang til særskilt at kære bestemmelser i domme om sagsomkostninger uden forudgående tilladelse fra justitsministeren. Som baggrund for ændringen blev det bl.a. anført, at der i det hele var tale om et meget lille antal sager.

Det fremgår af betænkningen, at Justitsministeriet i årene 1967, 1968 og 1969 gennemsnitligt pr. år havde modtaget ca. 45 ansøgninger om tilladelse til at anke en doms bestemmelser om sagsomkostninger.

Sammenholdes disse tal med det skønnede antal af kæremål vedrørende sagsomkostninger i 1988, kan det imidlertid konstateres, at dette sagsområde siden er udvidet ganske betydeligt.

Ved lov nr. 320 af 4. juni 1986 blev adgangen til særskilt at appellere landsrettens bestemmelse om sagsomkostninger til Højesteret imidlertid på ny be-

grænset, således at disse afgørelser alene kan indbringes for Højesteret ved anke efter tilladelse fra justitsministeren. Baggrunden for ændringen var bl.a. ønsket om at frigøre Højesteret for at behandle en række sager, som efter deres karakter fuldt forsvarligt kan afgøres endeligt af landsretten.

5.4. På denne baggrund foreslås det, at der også på det civilretlige område gennemføres en begrænsning i adgangen til uden tilladelse at appellere byretsdomme i sager af mindre værdi. Forslaget er udformet således, at afgørelser i sager, der efter påstanden har en økonomisk værdi på op til 10.000 kr., kun kan appelleres med tilladelse fra justitsministeren. Har sagen en økonomisk værdi på over 10.000 kr., eller er der tale om sager uden økonomisk værdi (anerkendelses-søgsmål), er der efter forslaget fri adgang til appel.

Den foreslåede appelbegrænsning for sager af mindre værdi omfatter ikke blot anke af domme afsagt af en byret og kære af fogedrettens afgørelser om udlæg for så vidt angår krav, der har en økonomisk værdi af højst 10.000 kr., men også særskilt kære af bestemmelser om sagsomkostninger truffet af byretten eller fogedretten, såfremt de fastsatte og påkærede sagsomkostninger ikke overstiger 10.000 kr.

Er den økonomiske betingelse for adgang til appel uden tilladelse ikke opfyldt, kan sagen efter forslaget - hvis den er af indgribende betydning for den pågældende, eller den rummer mere væsentlige retlige eller bevismæssige tvivlsspørgsmål - indbringes for landsretten efter tilladelse fra Justitsministeriet. Der er derfor ikke retssikkerhedsmæssige betænkeligheder ved forslaget, der vil kunne give landsretterne en vis aflastning.

De foreslåede frister for indgivelse af ansøgning om tilladelse svarer til fristen for anke og kære fra byret til landsret.

De foreslåede ændringer i reglerne om appeladgang er begrænset til retsplejelovens område og vedrører således ikke appeladgang som følge af anden lovgivning, f.eks. den særlige ankeadgang i konkurslovens § 248.

6. Forhøjelse af ankegrænsen i mindre politisager.

6.1. Der foreslås en forhøjelse af ankegrænsen i politisager fra i dag 1.000 kr. til 3.000 kr.

6.2. Efter retsplejelovens § 962 gælder der visse begrænsninger i adgangen til anke af domme i politisager, dvs. sager angående lovovertrædelser, der kun har en strafferamme på bøde eller hæfte, jf. nærmere retsplejelovens § 721, der indeholder forskellige undtagelser fra dette udgangspunkt. Domme i politisager kan efter retsplejelovens § 962, stk. 2, som udgangspunkt kun ankes af det offentlige, når andre offentligretlige følger end bøde eller konfiskation kan idøm-

F. t. l. vedr. straffeloven og retsplejeloven m.v.

mes efter de lovbestemmelser, tiltalen lyder på. Tiltalte kan kun anke, såfremt den pågældende har givet møde i sagen, og højere straf end 10 dagbøder eller bøde på 1.000 kr., konfiskation af genstande af tilsvarende værdi eller andre offentligretlige følger er idømt.

Justitsministeriet kan dog efter § 962, stk. 3, give tilladelse til anke, såfremt sagen er af principiel karakter, eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Sager, som er afgjort med advarsel efter retsplejelovens § 937 eller vedtagelse af bøde eller konfiskation i retten, jf. § 936, kan ligeledes kun ankes med justitsministerens tilladelse.

Den gældende beløbsgrænse for tiltaltes anke er fastsat ved lov nr. 298 af 6. juni 1984, som forhøjede beløbet fra 6 dagbøder eller bøde af 60 kr. Baggrunden for ændringen i 1984 var et forslag fra Retsplejerådet i betænkning nr. 994/1983. I betænkningen udtalte Retsplejerådet, at bødegrænsen for tiltaltes anke ilysset af den almindelige udvikling i bødeniveauet kunne forhøjes, uden at det ville medføre nogen reel svækkelse af tiltaltes stilling, jf. betænkningen side 151.

6.3. De mindre politisager er i langt de fleste tilfælde enkle og frembyder sjældent problemer med hensyn til beviset eller retlige spørgsmål. Straffen udmåles endvidere som regel takstmæssigt. Hertil kommer, at landsretsbehandlingen indebærer væsentlige omkostninger, der ofte ikke står i rimeligt forhold til den idømte bødes størrelse. Endvidere skal der beskikkes en forsvarer for tiltalte ved ankebehandlingen, og udgiften hertil vil i mange tilfælde være større end bøden (normalt 1.200-1.800 kr. + moms).

Rigsadvokaten har for perioden marts-maj 1986 (3 måneder) foretaget en undersøgelse af landsretternes ankedomme. Det fremgår heraf, at der i denne periode blev afsagt 62 domme i politisager, hvor der alene var nedlagt påstand om bøde og/eller konfiskation. 25 af disse sager var i byretten afgjort med 20 dagbøder eller derunder eller bøde eller konfiskation på 3.000 kr. eller mindre, mens de resterende 37 domme vedrørte højere bøde- eller konfiskationsbeløb.

En forhøjelse af grænsen for tiltaltes anke til 20 dagbøder eller 3.000 kr. må på grundlag af disse tal antages at medføre en reduktion i det årlige antal ankedomme i politisager med ca. 75 sager. Dette vil indebære en væsentlig ressourcebesparelse hos anklagemyndigheden og domstolene, idet behandlingen af sådanne ankesager medfører et ikke ubetydeligt tidsforbrug.

På denne baggrund, og da en aflastning af landsretterne og anklagemyndigheden efter Justitsministeriets opfattelse uden retssikkerhedsmæssige betænkeligheder hensigtsmæssigt vil kunne gennemføres

ved en forhøjelse af ankegrænsen i de mindre politisager, foreslås det, at grænsen fastsættes således, at der kun er fri ankeadgang, såfremt mere end 20 dagbøder eller en bøde på over 3.000 kr. eller konfiskation af genstande af tilsvarende værdi eller andre offentligretlige følger er idømt.

Sager, som bevismæssigt eller retligt frembyder tvivl, vil med Justitsministeriets tilladelse kunne indbringes for landsretten. I de tilfælde, hvor det skønnes rimeligt, at tiltalte får adgang til at få sagen prøvet i 2. instans, vil der således kunne meddeles tilladelse hertil efter retsplejelovens § 962, stk. 3.

7. Nævninges medvirken i narkotikastraffesager.

7.1. Det foreslås, at narkotikasager undtages fra reglerne om nævningebehandling.

7.2. Spørgsmålet om nævninges og domsmænds medvirken ved behandlingen af straffesager har gennem de sidste 10-15 år adskillige gange givet anledning til overvejelser. Det har i den forbindelse været drøftet, om sager om overtrædelse af narkotikalovgivningen på grund af deres særlige karakter burde undtages fra nævningebehandling.

Straffelovens § 191 om overdragelse m.v. af euforiserende stoffer blev indsat i straffeloven i 1969, jf. lov nr. 276 af 18. juni 1969. Bestemmelsens strafferamme blev fastsat til 6 års fængsel. Da nævninge efter dagældende ret alene skulle medvirke i sager, der vedrørte lovovertrædelser, der kunne medføre fængsel i 8 år, skulle sagerne således ikke behandles ved nævningeting.

Ved lov nr. 268 af 26. juni 1975 blev 2. pkt. indsat i § 191, stk. 1, således at særligt grove overtrædelser af narkotikalovgivningen kan straffes med fængsel i 10 år. Lovforslaget indeholdt en bestemmelse om, at sagerne blev undtaget fra behandling ved nævningeting. I begrundelsen for forslaget blev der henvist til, at narkotikasager ikke hidtil havde været nævningesager, og at de på grund af deres meget specielle karakter var mindre egnede hertil. Denne del af lovforslaget blev ikke vedtaget. Herefter var retstilstanden fra 1. juli 1975, at sager efter § 191, stk. 1, 2. pkt., hvor strafferammen går op til 10 års fængsel, skulle behandles under medvirken af nævninge.

Spørgsmålet om nævninges medvirken i narkotikasager blev herefter gjort til genstand for overvejelser i Retsplejerådet i betænkning nr. 825/1977 om retternes kompetence og arbejdsform i straffesager. Rådet foretog en gennemgang af alle de sager, som efter dagældende ret skulle behandles som nævningesager. Retsplejerådet foreslog nævningebehandlingen begrænset til de sager, der måtte betegnes som særligt alvorlige. Narkotikaovertrædelser burde efter rådets opfattelse behandles uden medvirken af nævninge på

grund af disse forbrydelsers specielle karakter, jf. betænkningen side 39.

Under Folketingets behandling af det lovforslag, der blev vedtaget som lov nr. 256 af 27. maj 1981 om ændring af straffelovens bestemmelser om voldtægt, røveri og brandstiftelse, blev der udtrykt ønske om, at spørgsmålet om nævninges og domsmænds betydning og indplacering i retsplejen blev taget op til generel vurdering.

På denne baggrund anmodede Justitsministeriet Retsplejerådet om at foretage en samlet gennemgang og vurdering af spørgsmålet om behovet for ændringer i anvendelsesområdet for domsmænd og nævninge. Retsplejerådet redegjorde herefter i betænkning nr. 994/1983 om lægdommerordningen i straffesager m.v. for nogle muligheder for en ændret afgrænsning af området for nævningesager. Rådet pegede som en af mulighederne på en ordning, hvorefter afgrænsningen skulle foretages ud fra den straf, der kunne forventes i den enkelte sag. Da der under behandlingen af det lovforslag, der førte til den nævnte ændring af straffeloven i 1981, af Folketingets flertal var blevet forkastet et ændringsforslag om at undtage § 191-sager fra nævningebehandling, fandt Retsplejerådet i betænkningen at måtte forudsætte, at disse sager ikke helt kunne undtages fra nævningebehandling. Rådet foreslog derfor, at sager efter § 191, stk. 1, 1. pkt., skulle undtages fra nævningebehandling, således at kun de groveste narkotikasager efter 2. pkt. som hidtil (siden 1975) skulle behandles ved nævningeting, jf. betænkningen side 87.

I 1984 fremsatte Justitsministeriet forslag til ændring af bl.a. retsplejelovens § 687 om nævninges medvirken ved behandlingen af straffesager, hvorefter afgrænsningen i almindelighed skulle foretages alene ud fra den straf, der kunne forventes i den enkelte sag. Lovændringen blev gennemført ved lov nr. 298 af 6. juni 1984.

Gældende ret er herefter, at nævninge medvirker i sager, hvori der bliver spørgsmål om straf af fængsel i 4 år eller derover, for så vidt dette ikke er en følge af, at der bliver spørgsmål om fastsættelse af en fællesstraf. Nævninge medvirker endvidere i sager, hvor der er spørgsmål om dom til anbringelse i institution eller dom til forvaring og i sager om politiske lovovertrædelser. Nævninge medvirker derimod ikke i sager om overtrædelse af straffelovens §§ 172 (dokumentfalsk), 173 (dokumentsvig), 286 (berigelsesforbrydelser af særlig grov beskaffenhed) eller 289 (grov skattesvig og grov indsmugling) eller i sager, som kan fremmes som tilståelsessager efter retsplejelovens § 925 eller § 925 a.

Ved den afgrænsning af nævningesagerne, som blev foretaget i 1984, skete der en udvidelse af næv-

ninges medvirken i narkotikasager, idet nævninge nu også skal medvirke ved behandlingen af sager om overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 1, 1. pkt. (strafferamme 6 år), såfremt der bliver spørgsmål om straf af fængsel i 4 år eller derover. Endvidere blev sager om narkotikahæleri efter straffelovens § 191 a, der blev indsat i 1982 med 6 års strafferamme, overført til nævningebehandling i det omfang, der bliver spørgsmål om fængsel i 4 år eller derover.

7.3. Der kan efter Justitsministeriets opfattelse - således som også Retsplejerådet ved flere lejligheder har udtalt - anføres en række særlige grunde til, at narkotikasager undtages fra nævningebehandling. Der kan i den forbindelse være grund til at pege på, at en række andre grove lovovertrædelser er undtaget fra nævningebehandling, fordi der er tale om sager af omfattende og kompliceret karakter, som ikke er egnede til nævningebehandling. Sager om overtrædelse af straffelovens §§ 172 og 173 (dokumentfalsk m.v.), straffelovens § 286 (berigelsesforbrydelser af særlig grov beskaffenhed) og § 289 (grov skattesvig og grov indsmugling) er således som tidligere nævnt undtaget fra nævningebehandling.

Sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 286, stk. 2 (særlig grove sager vedrørende underslæb, bedrageri, mandatsvig og skyldneršvig), blev undtaget fra nævningebehandling i 1932. Baggrunden herfor var, at disse sager ofte kan være særdeles indviklede, således at det kan være vanskeligt at få dem forelagt på en for nævningene tilstrækkelig overskuelig og forståelig måde.

I 1962 blev sager om overtrædelse af straffelovens §§ 172 og 173 undtaget fra behandling under medvirken af nævninge under henvisning til, at erfaringerne havde vist, at disse sager, der ofte indeholder meget indviklede regnskabs tekniske spørgsmål, er mindre egnede for nævningebehandling.

Ved lov nr. 298 af 6. juni 1984 blev endvidere sager om overtrædelse af straffelovens § 286, stk. 1 og 3 (særlig grove sager om tyveri, afpresning, åger og hæleri), samt § 289 (grov skattesvig og grov indsmugling) undtaget fra behandling ved nævningeting. Baggrunden herfor var, at det blev anset for uhensigtsmæssigt, at disse sager om økonomiske forbrydelser, som ofte er af teknisk karakter, og som ofte tager lang tid i retten, skal behandles ved nævningeting.

Begrundelser svarende til dem, der har ført til, at Folketinget har undtaget de nævnte sager fra nævningebehandling, kan med fuld samme styrke gøres gældende ved narkotikasager. Disse sager er, når de efter de nugældende regler skal behandles ved nævningeting, som oftest vanskelige at overskue med hensyn til faktum, og de rejser en lang række komplicerede bevismæssige problemer, ligesom der ofte er mange sig-

tede i samme sag. Endvidere er sagernes behandling i retten på grund heraf ofte langvarig.

Østre Landsrets præsident har oplyst, at landsretten i 1988 behandlede ialt 41 nævningesager. Af disse vedrørte 15 sager overtrædelse af straffelovens § 191. Det gennemsnitlige tidsforbrug for narkotikasager var 4,1 retsdage, mens tidsforbruget i de øvrige nævningesager gennemsnitlig var 2,9 retsdage. I 13 af de 15 sager medvirkede tolk.

I de første tre kvartaler af 1989 har Østre Landsret behandlet 27 nævningesager, heraf 10 sager vedrørende § 191. Det gennemsnitlige tidsforbrug i narkotikasagerne var 6,6 retsdage, i de øvrige nævningesager 3,2 retsdage. En narkotikasag varede 26 retsdage, og i alle narkotikasager medvirkede tolk.

Ved Vestre Landsret behandles der kun få narkotikanævningesager om året, i 1988 endog kun en enkelt sag.

7.4. Det foreslås på denne baggrund, at sager om overtrædelse af straffelovens § 191 undtages fra behandling under medvirken af nævninge. Dette svarer i øvrigt til den retstilstand, der var gældende indtil den 1. juli 1975.

Endvidere foreslås det, at sager om overtrædelse af straffelovens § 191 a om narkotikahæleri undtages fra behandling ved nævningeting, således som det også var gældende ret indtil lovændringen vedrørende området for nævningesager i 1984. Det må antages, at sager om overtrædelse af straffelovens § 191 a kun yderst sjældent vil rejse spørgsmål om straf af fængsel i 4 år eller derover. Sagerne er imidlertid ofte en del af en større sag om overtrædelse af § 191 og indebærer de samme vanskeligheder med hensyn til bevisvurdering m.v., og det må herefter anses for ubetænkeligt tillige at undtage disse sager fra nævningebehandling. Der kan i øvrigt henvises til, at også de større sager om hæleri med hensyn til berigelseskriminalitet, jf. straffelovens § 286, stk. 3, er undtaget fra behandling under medvirken af nævninge.

I nævningesager afgøres skyldspørgsmålet af nævningene uden de juridiske dommers medvirken. Afgørelsen begrundes ikke, og domme i nævningesager indeholder således ikke en beskrivelse af de præmisser, som danner grundlag for en domfældelse. Hertil kommer, at den tiltalte i en nævningesag ikke har mulighed for en fornyet prøvelse af skyldspørgsmålet gennem anke, men alene adgang til at anke spørgsmålet om strafudmålingen til Højesteret.

Forslaget om at undtage sager om overtrædelse af straffelovens §§ 191 og 191 a fra nævningebehandling indebærer, at sagerne skal behandles i byretterne i 1. instans som domsmandssager, dvs. af en juridisk dommer og to domsmænd, som på lige fod deltager i afgørelsen af skyldspørgsmålet og strafspørgsmålet.

Samtidig får den tiltalte og anklagemyndigheden adgang til en fuldstændig ny prøvelse af sagen ved anke til landsretten, hvor ankesager behandles af 3 juridiske dommere sammen med 3 domsmænd.

Det er også en fordel ved den foreslåede omlægning, at berammelsestiden for domsmandssager typisk vil være kortere end for nævningesager. Dette medfører, at narkotikasager generelt vil kunne afgøres hurtigere (i hvert fald i 1. instans) med en deraf følgende forkortelse af varetægtsfængslingen og en eventuel isolation.

7.5. Som det fremgår af det anførte, er formålet med forslaget at undtage narkotikasager fra nævningebehandling, fordi de ikke findes egnede hertil. Forslaget er således ikke fremsat af besparelshensyn.

8. Domsmænds medvirken i sager om spiritus- og promillekørsel.

8.1. Det foreslås, at man i overensstemmelse med en tendens, der har fundet udtryk i flere lovændringer i de senere år, afskaffer domsmænds medvirken i sager om kørsel efter indtagelse af spiritus, bortset fra sager hvor der er spørgsmål om frihedsstraf, og hvor der tillige er rejst tiltale for groft uforsvarlig kørsel.

8.2. Sager om overtrædelse af færdselslovens bestemmelser om spiritus- og promillekørsel (§ 53) udgør en stor andel af alle straffesager. I 1986 og 1987 blev der ifølge Politiets Årsberetning truffet afgørelse i 16.713 og 16.864 sager vedrørende overtrædelse af færdselslovens § 53. For disse overtrædelser blev der ifølge kriminalstatistikken afsagt knap 5.000 domme med frihedsstraf. Heraf endte få sager med betinget frihedsstraf.

Sagerne behandles som politisager, medmindre der opstår spørgsmål om ubetinget frakendelse af førerretten. I så fald skal sagerne behandles efter reglerne om statsadvokatsager. Domsmænd medvirker ved afgørelsen af disse sager, medmindre sagen kan afgøres som tilståelsessag efter retsplejelovens § 925 eller ved vedtagelse efter færdselslovens § 119 a. Domsmænd medvirker dog hverken i byret eller landsret, såfremt der alene er spørgsmål om bødestraf, og i landsretten heller ikke, hvis sagen ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld.

Sager om spiritus- og promillekørsel er oftest ukomplicerede, og giver meget sjældent anledning til tvivl om beviserne for den tiltaltes skyld. På denne baggrund har der tidligere været fremsat forslag om at undtage disse sager fra behandling under medvirken af domsmænd.

I en udtalelse af 21. juni 1974 (betænkning nr. 773/1976, bilag 1) foreslog Retsplejerådet, at alle sager om overtrædelse af færdselsloven skulle behandles som politisager med den virkning, at også sager,

hvor der var spørgsmål om frakendelse af førerretten, skulle behandles uden medvirken af domsmænd.

Forslaget blev delvis gennemført ved vedtagelsen af en ny færdselslov i 1976, lov nr. 287 af 10. juni 1976. Under behandlingen i Folketinget blev der udtrykt betænkelighed ved helt at afskaffe domsmænds medvirken i sager om frakendelse af førerretten, og der blev derfor gennemført en ordning, hvorefter domsmænd skulle medvirke i sager om ubetinget frakendelse af førerretten.

Spørgsmålet blev atter overvejet af Retsplejerådet i betænkning nr. 994/1983 om lægdommerordningen i straffesager m.v. Rådet udtalte da, at en ændring, hvorefter domsmænd alene medvirker i sager om overtrædelse af færdselslovens § 53, hvor frihedsstraf kommer på tale, ville være rimelig og forsvarlig at gennemføre. Rådet afstod på grund af den tidligere i Folketinget tilkendegivne holdning til spørgsmålet fra at stille forslag herom, men foreslog, at domsmænd ikke skulle medvirke under behandlingen af ankesager vedrørende færdselslovens § 53, såfremt sagen kun vedrørte strafudmålingen og frakendelsestiden, men ikke bevisspørgsmål.

Den af Retsplejerådet foreslåede ændring i omfanget af domsmænds medvirken i landsretten var indeholdt i Justitsministeriets lovforslag om ændring af retsplejeloven (lægdommere i straffesager, rationalisering af sagsbehandlingen ved domstolene m.v.), der blev fremsat i 1984.

Under Folketingets behandling af lovforslaget fremkom der forslag om, at domsmænd ikke skulle medvirke i sager vedrørende overtrædelse af færdselslovens § 53, hvori der alene var spørgsmål om bødestraf. Dette forslag blev senere vedtaget. Den ved lov nr. 298 af 6. juni 1984 gennemførte ordning er herefter, at domsmænd medvirker i sager om ubetinget frakendelse af førerretten; medmindre der alene er spørgsmål om bødestraf, eller der er tale om en ankesag, som ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld.

8.3. Sager om overtrædelse af færdselslovens § 53 giver på grund af de faste promillegrænser og adgangen til at fastslå promillen ved blodprøve typisk kun anledning til bevistvivl, når tiltalte nægter sig skyldig med den begrundelse, at det er en anden, der har ført bilen, at spiritusindtagelse er sket efter kørslen, eller at promillens størrelse er påvirket af medicinindtagelse eller indånding af dampe fra lim, maling eller lignende. Selv når sådanne spørgsmål foreligger, er sagerne imidlertid oftest af ukompliceret karakter. Spørgsmålet om strafudmåling og frakendelsestid afgøres efter nøje fastlagte - skematiske - retningslinier.

På denne baggrund har domsmændene i langt de fleste sager ikke mulighed for at øve en selvstændig

indflydelse på sagens udfald, og der afsættes også i praksis kun kort tid til behandlingen af disse sager.

Justitsministeriet finder derfor, at man i forlængelse af de ovenfor nævnte lovændringer uden betænkelighed kan afskaffe domsmænds medvirken i sager om spiritus- og promillekørsel. En undtagelse bør dog efter Justitsministeriets opfattelse gælde de sager, hvor der er spørgsmål om anvendelse af færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 3. Denne bestemmelse indeholder hjemmel for at skærpe straffen i sager om spirituskørsel, såfremt føreren under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden har forvoldt skade på person eller ting eller fremkaldt fare herfor. Anvendelse af denne bestemmelse om såkaldt groft uforsvarlig kørsel indebærer en konkret vurdering af farligheden ved kørslen, og sagerne medfører ofte frihedsstraf (i 1. gangs tilfælde ved en promille på over 1,50). Det foreslås på denne baggrund, at domsmænd skal medvirke ved behandlingen af disse sager, såfremt der er spørgsmål om højere straf end bøde. Forslaget indebærer, at domsmænd i sager om anvendelse af færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 3, skal medvirke i samme omfang som hidtil.

8.4. Forsvarerbeskikkelse i sager om ubetinget frakendelse sker i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens § 731.

Offentlig forsvarer beskikkes således obligatorisk i sager, der skal behandles under medvirken af domsmænd, jf. § 731, stk. 1, litra d, mens forsvarer i de sager, hvor domsmænd i medfør af reglen i retsplejelovens § 688, stk. 3, nr. 2, ikke skal medvirke, beskikkes, såfremt den tiltalte efter at være vejledt herom fremsætter begæring om forsvarerbeskikkelse.

Baggrunden for reglen om obligatorisk forsvarermedvirken i sager, hvor domsmænd skal medvirke, er navnlig hensynet til tiltalte. Ifølge Retsplejerådets betænkning nr. 994/1983, side 20, er reglen også begrundet med, at forsvarerbeskikkelsen vil kunne bidrage til en bedre oplysning af sagerne, der vil gøre det lettere for domsmændene at tage stilling.

Efter Justitsministeriets opfattelse er der ikke grundlag for at foreskrive obligatorisk forsvarerbeskikkelse, når domsmænd ikke medvirker. Udgiften til den beskikkede forsvarer vil i tilfælde af domfældelse blive pålagt den tiltalte, og Justitsministeriet finder det på denne baggrund rimeligt og forsvarligt, at der i disse sager alene beskikkes forsvarer, såfremt den tiltalte efter at være vejledt om muligheden herfor fremsætter begæring herom.

Da domsmænd efter forslaget skal medvirke i sager, hvor der bliver spørgsmål både om frihedsstraf og anvendelse af færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 3, er forsvarerbeskikkelse dog obligatorisk i disse sager, jf. retsplejelovens § 731, stk. 1, litra d. Endvidere er for-

svarebeskikkelse obligatorisk ved landsretternes ankebehandling, jf. retsplejelovens § 731, stk. 1, litra f.

9. Formueforholdet mellem ægtefæller.

9.1. Det foreslås, at reglerne om, at visse ægtepagter skal godkendes af overvrigheden (statsamtet), ophæves. Endvidere foreslås reglerne om formueordningen mellem ægtefæller liberaliseret, således at der bliver mulighed for, at ægtefæller ved ægtepagt kan aftale, at de skal have skilsmisssæreje.

9.2. Alt, hvad ægtefællerne ejer ved ægteskabets indgåelse eller senere erhverver, indgår i almindeligt formuefællesskab mellem dem (fælleseje), for så vidt det ikke er gjort til særeje, jf. retsvirkningslovens § 15. Denne såkaldte legale formueordning indebærer således som udgangspunkt, at fællesboet ved ægteskabets ophør - være sig ved separation/skilsmisse eller den ene ægtefælles død - skal deles mellem ægtefællerne.

Ægtefæller kan imidlertid ved ægtepagt bestemme, at ejendele, der ellers ville indgå i parternes fællesbo, skal tilhøre den ene af ægtefællerne som særeje. Dette medfører, at den anden ægtefælle ikke har krav på halvdel heraf ved ægteskabets ophør. Er der truffet bestemmelse om særeje, gælder denne uden hensyn til, om ægteskabet ophører ved separation/skilsmisse eller ved den ene ægtefælles død. Det har navnlig den konsekvens, at den længstlevende ægtefælle ved den andens død ikke kan sidde i uskiftet bo med den førstafdøde ægtefælles særeje, men skal skifte med arvingerne.

9.3. En ægtepagt, som oprettes under ægteskabet, er efter retsvirkningslovens § 36 i almindelighed kun gyldig med overvrighedens (statsamtets) godkendelse.

Ved godkendelsen påser statsamtterne navnlig hustruens interesser. Der lægges dog ikke udelukkende vægt på, om hustruen forfordes, men snarere på, om ægtepagten efter det i sagen oplyste er objektivt rimelig.

Udviklingen er efter Justitsministeriets opfattelse løbet fra den gældende godkendelsesordning, og den må i dag anses for overflødig. Udgangspunktet må - henset til ligestillingen mellem mand og kvinde - være, at der ikke er behov for, at det offentlige udøver censur over for aftaler, der indgås mellem ægtefæller. Såfremt særlige forhold måtte gøre sig gældende, som eksempelvis udnyttelse eller lignende af den ene part, vil det efter Justitsministeriets opfattelse være fuldt tilstrækkeligt, at aftalen i givet fald vil kunne tilsidesættes efter de almindelige aftaleretlige regler, navnlig aftalelovens § 36 om urimelige aftaler.

Det foreslås derfor, at bestemmelsen i retsvirk-

ningslovens § 36 om, at visse ægtepagter kræver godkendelse af statsamtet, ophæves.

9.4. Den legale formueordning mellem ægtefæller samt de eksisterende muligheder for at ændre denne ved oprettelse af ægtepagt har gennem tiderne været taget op til overvejelse af flere udvalg. Den seneste betænkning om spørgsmålet er betænkning nr. 716/1974, afgivet af ægteskabsudvalget af 1969.

Af betænkningen fremgår (s. 9 og s. 17), at udvalget nåede til den konklusion, at den gældende ligedelingsordning mellem ægtefæller bør opretholdes som den grundlæggende hovedregel, men at der bør være en vidtgående adgang for ægtefæller til at aftale individuelle ordninger.

På denne baggrund foreslås en ændring af retsvirkningslovens § 28 med henblik på at give ægtefæller større frihed til at træffe aftale om deres formueforhold. Forslaget svarer til lovudkastet i den ovennævnte betænkning fra 1974.

Forslaget indebærer,

at en ægtepagt om fravigelse fra ligedelingsreglen som udgangspunkt kun skal gælde for separation og skilsmisse (»skilsmisssæreje«),

at ægtefæller i forbindelse med en aftale, der skal gælde for separation eller skilsmisse, skal kunne aftale en fravigelse fra ligedelingsreglen også for tilfælde af dødsfald (»fuldstændigt særeje«), og

at aftalerne skal kunne begrænses til en del af formuen, begrænses til den ene ægtefælles død og kunne tidsbegrænses.

Forslaget, der giver ægtefællerne langt større frihed, end de gældende regler fra 1925 åbner mulighed for, må antages at tilgodese mange ægtefællers behov. Det må således antages, at mange ægtefæller gerne ville kunne aftale, at der skal være særeje og altså ikke skal ske en ligdeling, såfremt ægteskabet opløses, mens begge ægtefæller lever, men at der ved dødsfald skal være fælleseje, således at den efterlevende stilles bedst muligt både med hensyn til deling af formuen og med hensyn til adgangen til at sidde i uskiftet bo.

Den foreslåede bestemmelse i retsvirkningslovens § 28, stk. 1, nr. 1, fastsætter i overensstemmelse hermed, at der kan aftales skilsmisssæreje, altså at der ved skifte i begge ægtefællers levende live skal være særeje, men at der ved dødsboskifte skal være formuefællesskab (fælleseje). Det forudsættes ved lovforslaget, at dette navnlig vil medføre, at den efterlevende ægtefælle kan sidde i uskiftet bo efter arvelovens kapitel 3 med et sådant fællesbo. Samtidig åbnes der mulighed for at træffe bestemmelse om fuldstændigt særeje, således at særejebestemmelsen også skal gælde ved dødsboskifte (§ 28, stk. 1, nr. 2).

En bestemmelse om særeje efter nr. 1 eller nr. 2 kan i overensstemmelse med den foreslåede § 28, stk. 2, begrænses til kun at angå en del af ægtefællernes ejendele. Der kan således ligesom idag aftales særeje vedrørende bestemte, nærmere specificerede genstande, men som noget nyt kan der efter forslaget også aftales »brøkdels-særeje«, altså at en nærmere angiven brøk af den pågældende ægtefælles nettoformue skal være særeje. Et sådant brøkdels-særeje er imidlertid ikke i sig selv til hinder for, at den anden ægtefælle under henvisning til, at der også er et fællesbo, udøver krydsende udtagesret efter skiftelovens §§ 62 c og 70 a, medmindre der udtrykkeligt er aftalt særeje vedrørende den bestemte faste ejendom m.v., med hensyn til hvilken spørgsmålet rejses. På helt tilsvarende måde bringer et brøkdels-særeje ikke i sig selv en fast ejendom m.v. uden for samtykkereglerne i retsvirkningslovens §§ 18-19.

Forslaget indebærer endvidere, at særejebestemmelsen kan tidsbegrænses. Bestemmelsen i stk. 2 åbner også mulighed for at fastsætte, at en bestemmelse om fuldstændigt særeje kun skal gælde ved en af ægtefællernes død, og det forudsættes i den forbindelse ved lovforslaget, at bestemmelsen om fuldstændigt særeje skal kunne fastsættes såvel vedrørende en bestemt angiven ægtefælle som vedrørende »den efterlevende ægtefælle«.

10. Ægtefællers udtagesret.

10.1. Det foreslås, at grænsen for den efterlevende ægtefælles forlods udtagesret forhøjes fra 50.000 kr. til 150.000 kr.

10.2. I skifteloven er den efterlevende ægtefælle tillagt en række fordele i forbindelse med skifte af den førstafdøde ægtefælles bo.

Efter reglen i skiftelovens § 62 b, stk. 2, har den efterlevende ægtefælle således fortrinsret til at udtage så meget af boet, at værdien heraf sammenlagt med ægtefællens særeje, arvelod samt den halvdel af fællesboets aktivmasse, som ægtefællen i forvejen har krav på, udgør indtil 50.000 kr. Er der herefter ingen aktiver tilbage i den afdødes bo, kan dette sluttes uden en skiftebehandling.

Grænsen for ægtefællens forlods udtagesret blev senest forhøjet ved lov nr. 170 af 14. maj 1980 fra 20.000 kr. til 50.000 kr.

Bl.a. med henblik på at styrke den efterlevende ægtefælles stilling stilles der forslag om, at grænsen nu forhøjes til 150.000 kr. En sådan forhøjelse går i nogen grad ud over, hvad der følger af prisudviklingen, men skyldes ønsket om at styrke den efterlevendes retsstilling. Forslaget vil medføre, at flere boer vil kunne sluttes, uden at der skal foretages skiftebehandling.

11. Skriftlig anerkendelse af faderskab.

11.1. Det foreslås, at faderskab til et barn født uden for ægteskab skal kunne anerkendes ved en skriftlig erklæring.

11.2. Efter lov om børns retsstilling er der en forpligtelse for det offentlige til at søge faderskabet til et barn født uden for ægteskab fastslået.

Efter den gældende regel i lovens § 11 kan faderskabet i almindelighed anses for fastslået, såfremt den af moderen opgivne fader ved et personligt møde i statsamtet anerkender faderskabet.

Det har imidlertid givet anledning til debat, at anerkendelsen af at være fader til et barn kræver, at den pågældende personligt skal møde op i statsamtet. Det forekommer f.eks. helt unødvendigt, at faderen til et barn, der er født i et fast samlivsforhold, skal give møde i statsamtet for at anerkende det faderskab, som begge samlevende er enige om.

Det foreslås derfor, at der åbnes mulighed for, at den opgivne faders anerkendelse kan ske ved en skriftlig erklæring til statsamtet. Den opgivne fader skal - ligesom det er foreskrevet ved det personlige fremmøde i statsamtet - inden anerkendelsen være gjort bekendt med retsvirkningerne heraf. Dette skal ske ved en skriftlig vejledning, som den pågældende skal erklære at have modtaget. Den pågældende skal endvidere gøres bekendt med, at han kan kræve sagen afgjort ved domstolene.

Det findes ubetænkeligt at lette fremgangsmåden ved anerkendelse af faderskabet som foreslået. For imidlertid at sikre, at alt er gået rigtigt til, foreslås det, at den pågældendes underskrift skal være bekræftet af en advokat eller af to vitterlighedsvidner, der udtrykkeligt skal bevidne underskriftens ægthed, dateringens rigtighed og underskriverens myndighed.

11.3. Efter myndighedslovens § 9 kan forældre, der ikke er gift, eller som er separerede, med statsamtets godkendelse aftale, at de skal have fælles forældremyndighed. I § 1 i bekendtgørelse nr. 596 af 5. september 1986 om forældremyndighed og samværseret er det fastsat, at forældrene i forbindelse med statsamtets godkendelse skal indkaldes til et møde. Baggrunden for dette krav er, at det i betænkning 985/1983, som ligger til grund for bl.a. myndighedslovens § 9, var forudsat, at aftalen om fælles forældremyndighed mest praktisk kunne indgås i forbindelse med faderens fremmøde i statsamtet til anerkendelse af faderskabet. Hvis nærværende forslag vedtages, er det Justitsministeriets hensigt at ændre denne administrative bestemmelse, således at fælles forældremyndighed kan aftales og godkendes uden forældrenes fremmøde i statsamtet.

12. Gebyrregler.

I overensstemmelse med regeringens princip om brugerbetaling for offentlige ydelser stilles der forslag om, at der skal betales gebyr for visse familieretlige ydelser.

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og i lov om personnavne foreslås der indført regler, der giver justitsministeren adgang til at fastsætte gebyr, dels for vielser, hvor ingen af parterne har bopæl i Danmark, dels for indgivelse af ansøgning om navnebevis. Reglerne om gebyr vil også omfatte bestemmelser vedrørende opkrævningsformen. Disse bestemmelser vil blive fastsat efter drøftelse med Indenrigsministeriet.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør gebyret for navnebevis være på 3.000 kr, medens gebyret for de omhandlede vielser bør være på 2.000 kr.

13. Modernisering af sprogbrugen i de familieretlige love.

I flere love under Justitsministeriets område er det foreskrevet, at kompetencen til at træffe afgørelse er tillagt »overøvrigheden«.

Kompetencen er i disse tilfælde hos statsamtet (i København hos overpræsdiæt), og Justitsministeriet finder derfor, at man lige så godt kan skrive dette i loven. Det foreslås derfor, at ordet »overøvrigheden« erstattes af »statsamtet«, hvilket foruden at være en sproglig modernisering vil være mere oplysende for borgeren.

14. Overførsel af rettighedsregistret vedrørende luftfartøjer til Trafikministeriet.

14.1. Forslaget indebærer, at førelsen af rettighedsregistret vedrørende luftfartøjer overføres fra Københavns Byret til Statens Luftfartsvæsen under Trafikministeriet.

14.2. Ved lov nr. 135 af 31. marts 1960 oprettedes et rettighedsregister vedrørende luftfartøjer. Efter lovens § 1 skal rettigheder over luftfartøjer registreres i registret for at opnå beskyttelse over for aftaler om luftfartøjet og mod retsforfølgning. Registreringens retsvirkninger svarer således til retsvirkningerne af tinglysning af rettigheder over fast ejendom.

Loven hører under Justitsministeriets område, og registrering efter loven foretages i et særligt rettighedsregister, der føres af Københavns Byret.

Efter bestemmelserne i luftfartsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 408 af 11. september 1985, skal danske luftfartøjer endvidere registreres i nationalitetsregistret. Luftfartsloven hører under Trafikministeriets område, og nationalitetsregistret føres af Statens Luftfartsvæsen.

Der er imidlertid tæt forbindelse med de to registre. Forinden registrering af en ret over et luftfartøj i

rettighedsregistret indhentes oplysning om ejerregistreringen i nationalitetsregistret. Luftfartsloven indeholder endvidere bestemmelser om underretning af rettighedsregistret, når behæftede fly nationalitetsregistreres, og et luftfartøj kan kun slettes i nationalitetsregistret efter fremlæggelse af udskrift af rettighedsregistret.

Førelsen af de to registre ved to forskellige myndigheder indebærer således en vis dobbeltadministration.

Den nuværende ordning er endvidere ensbetydende med, at det kun vanskeligt lader sig gøre at yde en tilfredsstillende service over for publikum. Det har stor betydning for brugerne, at registrering i nationalitets- og rettighedsregister kan foretages samtidig. Hvis der er tale om fly købt i udlandet, er det endvidere vigtigt, at den samtidige registrering her i landet kan ske umiddelbart efter, at luftfartøjet slettes i det tidligere lands nationalitets- og/eller rettighedsregister. Der er derfor et betydeligt behov for koordinering i forbindelse med registrering af fly købt i udlandet. Situationen kan yderligere vanskeliggøres af den eventuelle tidsforskel mellem Danmark og det hidtidige registreringsland, idet Københavns Byret ikke kan tilbyde at foretage registreringsforretninger uden for rettens almindelige åbningstid.

På denne baggrund finder Justitsministeriet, at det vil være hensigtsmæssigt at overflytte førelsen af rettighedsregistret til Statens Luftfartsvæsen.

15. Betaling for abonnement på Lov- og Ministerialtidende.

Efter den gældende lovtidendelovs § 7 tilstilles Lovtidende samtlige dommere, øvrigheder og kommunalbestyrelser uden betaling, og nærmere bestemmelser om lovens gennemførelse kan fastsættes ved kongelig anordning.

Ved tekstanmærkning nr. 51 ad § 18 på finansloven for 1989 er justitsministeren bemyndiget til at bestemme, at der uanset lovtidendelovens § 7 kan opkræves betaling for abonnement på Lovtidende og Ministerialtidende. Ved bekendtgørelse nr. 853 af 16. december 1988 er det herefter bestemt, at enhver abonnent på Lovtidende og Ministerialtidende skal betale den abonnementspris, der er fastsat i bekendtgørelse nr. 671 af 16. oktober 1987.

Af lovtekniske grunde foreslås bemyndigelsen indarbejdet i lovtidendeloven.

16. Økonomiske og administrative konsekvenser.

16.1. Som nævnt tilsigter lovforslaget at gennemføre en række spare- og forenklingsforslag inden for Justitsministeriets område. Skønnet over de økonomiske og administrative konsekvenser er imidlertid

forbundet med betydelig usikkerhed, bl.a. fordi flere af forslagene kan medføre ændringer i handlingsmønsteret, og i øvrigt fordi effekten af flere af forslagene vil være spredt på et meget betydeligt antal enheder inden for justitsvæsenet. Sidstnævnte gælder f.eks. forslaget om forhøjelse af grænsen for ægtefællers udtagelsesret, der vil medføre en beskedent besparelse for alle landets skifteretter.

Med de nævnte forbehold skønner Justitsministeriet, at de forslag, der berører politi, domstole og kriminalforsorg, vil kunne medføre besparelser i størrelsesordenen 20-30 årsværk. Det bemærkes i den forbindelse, at forslaget om ændring af reglerne om domsmænds medvirken i sager om spiritus- og promillekørsel og forslaget om nævninges medvirken i narkotikastraffesager er fremsat på grund af sagernes karakter og ikke vil indebære økonomiske besparelser af betydning.

Forslagene om ophævelse af reglerne om godkendelse af visse ægtepagter hos statsamterne og indførelse af adgang til skriftlig anerkendelse af faderskab vil medføre en betydelig besparelse for statsamterne. I 1988 behandlede statsamterne således 1.977 sager om godkendelse af ægtepagter.

De ressourcemæssige konsekvenser af de ændrede regler vil indgå i en samlet vurdering af statsamternes arbejdsopgaver med tilknytning til Justitsministeriet.

Forslaget om indførelse af bødestraf for førstegangstilfælde af kørsel i frakendelsestiden vil medføre en stigning i bødeindtægterne i størrelsesordenen 2-3 mio. kr.

Skøn over provenuet af et gebyr for ansøgning om navnebevis og visse af udlændige er forbundet med betydelig usikkerhed. Det kan imidlertid oplyses, at statsamterne i 1988 behandlede ca. 6.000 ansøgninger om navnebevis.

Der findes ingen samlet opgørelse over antallet af vielser, hvor ingen af parterne har bopæl her i landet. I Tønder Kommune havde man i 1988 ca. 400 af de omhandlede vielser.

I forbindelse med lovforslagets gennemførelse påregnes afholdt ca. 100.000 kr. til informationsvirksomhed.

17. Hørte myndigheder m.v.

Det tidligere fremsatte lovforslag har været til høring hos præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Københavns Byret, Sø- og Handelsretten og retterne i Århus, Odense og Ålborg, Den danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, rigsadvokaten, rigspolitichefen, politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Dansk Kriminalpolitiforening, Dansk Politiforbund, Foreningen af Statsamtmand,

Foreningen af Statsamtsjurister, overpræsidenten i København, Politiets- og Domstolenes Tjenestemandforening, Dansk Dommer- og Politikontorfunktionærforening, Advokatrådet, Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg Kommuner og Foreningen af Pantefogeder i Danmark.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Den foreslåede ændring indebærer, at forvandsstraffen for visse udenretligt vedtagne bøder nedsættes, samt at flere bøder vil kunne afsones direkte uden forelæggelse for domstolene. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.

Til § 2

Til nr. 1.

Ændringen medfører en udvidet anvendelse af bødestraf, idet der efter forslaget ikke længere skal idømmes hæftestraf for kørsel i frakendelsestiden i 1. gangstilfælde. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.

Til nr. 2.

Bestemmelsen er en følge af de under § 3, nr. 9 og 10, foreslåede ændringer, hvorefter domsmænd som udgangspunkt ikke skal medvirke ved behandlingen af sager om spiritus- og promillekørsel efter færdselslovens § 53, uanset om der nedlægges påstand om ubetinget frakendelse af førerretten.

Det foreslås, at offentlig forsvarer i sager efter § 53, hvor forsvarerbeskikkelse ikke er obligatorisk efter retsplejelovens regler, skal beskikkes, såfremt den tiltalte efter at være vejledt om muligheden herfor fremsætter begæring herom. Bestemmelsen skal således ses i sammenhæng med reglerne i retsplejelovens § 731, stk. 1, litra d og litra f. Efter disse bestemmelser skal der obligatorisk beskikkes forsvarer, hvis der medvirker domsmænd eller ved anke til landsretten. Det gælder således også i sager efter færdselslovens § 53.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 8.4.

Til § 3

Til nr. 1.

Den foreslåede ændring indebærer, at domme afsagt af en byret i civile sager, der efter påstanden har en økonomisk værdi over 10.000 kr., fortsat frit kan ankes til landsret. Dette gælder også, hvis appellansens krav består af flere mindre krav, der tilsammen

overstiger 10.000 kr. Sager uden økonomisk værdi, f.eks. visse anerkendelsessøgsmål, er ikke omfattet af forslaget og kan således også fortsat frit ankes til landsret. Derimod kan byretsdomme i sager vedrørende krav på 10.000 kr. og derunder kun ankes efter tilladelse fra justitsministeren, såfremt sagen er af principiel karakter, eller særlige grunde i øvrigt taler derfor, jf. § 371, stk. 1. Hvis der er meddelt tilladelse til anke, følger det af henvisningen til retsplejelovens § 372, stk. 2, at indlevering af ankestævning skal ske inden 4 uger efter, at tilladelsen er meddelt ansøgen.

Reglerne i retsplejelovens §§ 375 og 379 om indstævntes adgang til at fremsætte anden påstand end stadfæstelse og til at kræve sagen fremmet uanset, at appellanten senere hæver sagen, finder også anvendelse i tilfælde, hvor der er meddelt anketilladelse efter stk. 2.

Om baggrunden for forslaget henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 5.

Til nr. 2 og 3.

Adgangen til særskilt at indbringe bestemmelser om sagsomkostninger, der er truffet af byretten, for landsretten foreslås begrænset på samme måde som ved anke af civile sager. Efter § 392, stk. 2, kan justitsministeren give tilladelse til kære, når særlige grunde taler derfor. Angår kæren alene en del af omkostningsafgørelsen, er der kun fri appeladgang, såfremt det påkærede beløb er over 10.000 kr.

Har retten truffet bestemmelse om, at hver part bærer sine omkostninger (sagsomkostningerne ophæves), og sagsomkostningerne således ikke er fastsat til noget bestemt beløb, vil denne afgørelse, der kan angå meget betydelige beløb, fortsat frit kunne appelleres. Det følger endvidere af bestemmelsen, at salærfastsættelsen i fri proces-sager ikke er omfattet af den foreslåede appelbegrænsningsregel for sagsomkostninger.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 5.

Til nr. 4-6.

Ændringerne er af redaktionel karakter.

Til nr. 7 og 8.

Adgangen til at kære fogedrettens afgørelser om sagsomkostninger og om udlæg foreslås begrænset på samme måde som for øvrige civile sager, jf. ovenfor under nr. 1-3.

Til nr. 9.

Den foreslåede affattelse af retsplejelovens § 687 indebærer, at sager om overtrædelse af straffelovens §§ 191 og 191 a om narkotikakriminalitet og narkotikahæleri undtages fra behandling ved nævningeting. Der henvises om baggrunden for ændringen til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 7.

Bestemmelsen medfører, at alle sager om overtrædelse af straffelovens §§ 191 og 191 a uanset straffpåstanden skal behandles i byretten under medvirken af domsmænd, hvis tiltalte nægter sig skyldig. Forslaget indebærer endvidere, at der i modsætning til gældende ret i alle sager bliver adgang til at anke skyldsspørgsmålet.

Til nr. 10 og 11.

De foreslåede ændringer af retsplejelovens § 688, stk. 3, nr. 2, og § 692, stk. 4, nr. 2, indebærer, at domsmænd ikke skal medvirke ved behandlingen af sager om overtrædelse af færdselslovens § 53 om spiritus- og promillekørsel, medmindre der bliver spørgsmål både om højere straf end bøde og om anvendelse af reglen i færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 3, om strafskærpelse i tilfælde af kørsel under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden.

Om baggrunden for forslaget henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 8. Sagerne skal i øvrigt fortsat behandles efter samme regler som sager, der påtales af statsadvokaten, jf. færdselslovens § 119, stk. 3. Heraf følger, at reglerne i retsplejelovens kapitel 80 finder anvendelse.

Om forsvarerbeskikkelse i disse sager henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 2.

Til nr. 12.

Den foreslåede ændring har til formål at gennemføre en forhøjelse af grænsen for tiltaltes ankeadgang i de mindre politisager. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 6.

Der foreslås i øvrigt ingen ændringer i de gældende ankeregler, således som disse fortolkes i retspraksis. Heraf følger bl.a., at anklagemyndigheden efter stk. 2 kan anke en dom mod juridiske personer (selskaber m.v.), der altid kun kan pålægges bødeansvar, såfremt de lovovertrædelser, der er rejst tiltale for, efter loven kan medføre frihedsstraf for enkeltpersoner.

Det følger endvidere heraf, at der kun består en fri ankeadgang for tiltalte, såfremt enten den idømte bøde eller konfiskation overstiger beløbsgrænserne i stk. 2. Der kræves således fortsat tilladelse til anke efter stk. 3 i tilfælde, hvor bødebeløbet og konfiskationsbeløbet tilsammen overstiger de i stk. 2 nævnte beløbsgrænser.

Til nr. 13.

Bestemmelsen i § 962, stk. 5, regulerer modpartens adgang til at anke som følge af, at den anden part har anket.

Bestemmelsen blev ændret i 1984 i forbindelse med den ovenfor nævnte forhøjelse af ankegrænsen til 10 dagbøder og en bøde på 1.000 kr. Ændringen var alene en konsekvens af en ændret opbygning af § 962 (stk. 2 blev til stk. 2 og 3), og der var ikke tilsigtet nogen indskrænkning i den hidtil gældende adgang til at anke for modparten. Denne adgang bestod i, at når den ene part - med eller uden tilladelse - havde anket, kunne modparten altid frit anke, såkaldt kontraanke.

Da bestemmelsen efter ændringen i 1984 efter sin ordlyd alene henviser til de tilfælde, hvor der er meddelt anketilladelse (stk. 3), er der i praksis opstået tvivl om, hvorvidt den hidtil frie adgang til kontraanke skulle være blevet ophævet.

Det foreslås derfor at formulere bestemmelsen i overensstemmelse med det tilsigtede anvendelsesområde. Herefter kan modparten kontraanke, selv om der ikke består en selvstændig adgang til anke efter stk. 2.

Til § 4

Forslaget indebærer, at der skabes udtrykkelig hjemmel i inddrivelsesloven for på *pantefogedens kontor* at kunne foretage udlæg i en fast ejendom for krav sikret ved lovbestemt pant i ejendommen - f.eks. ejendomsskatterestancer - selv om skyldneren ikke har givet møde.

Bestemmelsen er udarbejdet på baggrund af et forslag fra en arbejdsgruppe under Finansministeriet med repræsentanter fra bl.a. Kommunernes Landsforening og Foreningen af Danske Pantefogeder.

Efter gældende ret kan udlæg i en fast ejendom for krav af ovennævnte art kun foretages af pantefogeden på *ejendommen*, hvis skyldneren ikke har givet møde på kontoret.

Fogedretten har siden ændringen af retsplejeloven i 1976 kunnet foretage udlæg i en fast ejendom for krav sikret ved pant i ejendommen på fogedrettens kontor, uanset om skyldneren har givet møde, jf. retsplejelovens § 495, stk. 1, 2. pkt.

Baggrunden for ændringen var ifølge forarbejderne bl.a., at det i disse tilfælde i almindelighed ikke er nødvendigt, at skyldneren er til stede under forretningen, og at denne i de fleste tilfælde lige så godt kan foretages på kontoret, hvorved der spares omkostninger.

Tilsvarende synspunkter gør sig gældende for så vidt angår udlæg i fast ejendom foretaget af pantefogeden for krav sikret ved lovbestemt pant i ejendommen, og forslaget er derfor udformet i overensstemmelse med retsplejelovens regel.

Det følger af de gældende regler, at pantefogeden efterfølgende skal gøre skyldneren bekendt med udlæggets retsvirkning ved skriftlig meddelelse, hvis skyldneren ikke har været til stede under udlægsforretningen, jf. henvisningen i inddrivelseslovens § 5 til reglerne i retsplejelovens kapitel 45-47, herunder § 517, stk. 2.

Til § 5

Den foreslåede ændring indebærer, at den økonomiske grænse for den efterlevende ægtefælles udtagesret forhøjes fra 50.000 kr. til 150.000 kr.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 10.

Til § 6

Der indføres ved forslaget mulighed for, at den, som moderen har opgivet som fader, ved en skriftlig erklæring til statsamtet kan anerkende at være fader til et barn født uden for ægteskab. Erklæringen kræver vitterlighedsattestation.

Den pågældende skal forud for erklæringens udfærdigelse være gjort bekendt med retsvirkningerne af at anerkende faderskabet, herunder at barnet vil være arveberettiget, samt at vedkommende vil have en underholdspligt over for barnet.

Om baggrunden for forslaget henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 11.

Til § 7

Til nr. 1 og nr. 2.

Der er tale om redaktionelle ændringer.

Til nr. 3.

Der er med den ændrede formulering af § 10 i ægteskabsloven ikke tale om nogen realitetsændring af bestemmelsens indhold. Under hensyn til den foreslåede regel i retsvirkningslovens § 28, stk. 1, hvorefter der kan træffes aftale om skilsmisssæreje (§ 28, stk. 1, nr. 1), eller fuldstændigt særeje (§ 28, stk. 1, nr. 2), er det imidlertid fundet nødvendigt at foretage en ændret sproglig præcisering af, hvad der i den nugældende bestemmelse i ægteskabslovens § 10 forestås ved »fuldstændigt særeje«.

Til nr. 4.

Efter forslaget bemyndiges justitsministeren til at fastsætte gebyr for vielser, hvor ingen af parterne har bopæl i Danmark.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 12.

Til § 8

Til nr. 1.

Der er tale om en redaktionel ændring.

Til nr. 2.

Justitsministeren bemyndiges ved forslaget til at fastsætte gebyr for indgivelse af ansøgning om navnebevis.

Til § 9

Til nr. 1.

Der er tale om redaktionelle ændringer.

Til nr. 2.

Bestemmelsen i retsvirkningslovens § 8, stk. 2, herunder reglen om, at en hustru ikke kan tvinges til at afsone pålagte underholdsbidrag, må antages at være overflødig, idet der ved en senere lov om inddrivelse af underholdsbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 631 af 15. september 1986, er fastsat nærmere regler for adgangen til og fremgangsmåden ved inddrivelse af pålagte underholdsbidrag.

På tilsvarende måde er reglen i stk. 4 blevet overflødig ved bistandslovens gennemførelse i 1974.

Det foreslås derfor, at disse bestemmelser ophæves.

Til nr. 3-5.

Der er tale om redaktionelle ændringer.

Til nr. 6-10.

Forslaget indebærer en ophævelse af godkendelseskravet ved ægtepagter og en liberalisering af ægtefællers adgang til at træffe aftale om deres formueforhold.

Den foreslåede ændring af retsvirkningslovens § 28 indebærer, at ægtepagter om særeje ikke længere automatisk skal gælde både i tilfælde af separation/skilsmisse og i tilfælde af dødsfald. Der åbnes således mulighed for, at ægtefæller kan fastsætte, at en bestemmelse om særeje kun skal gælde, såfremt ægteskabet ophører ved separation/skilsmisse.

Ægtepagter, der er oprettet inden lovens ikrafttræden, må efter Justitsministeriets opfattelse anses som ægtepagter, der fastsætter fuldstændigt særeje, jf. den foreslåede bestemmelse i § 28, stk. 1, nr. 2. Ægtefæller vil imidlertid efter lovforslagets gennemførelse kunne ændre denne bestemmelse til alene at angå skilsmissesæreje, ligesom der i samme omfang som efter den gældende retstilstand vil være mulighed for at ophæve en bestemmelse om særeje, således at der

fremtidig er fælleseje, jf. den foreslåede bestemmelse i § 28 b.

Med hensyn til ægtepagter, der først oprettes efter gennemførelsen af lovændringen, kan man forestille sig, at der vil kunne opstå tvivl om rækkevidden af en bestemmelse om »særeje«, såfremt der ikke er taget udtrykkelig stilling hertil i ægtepagten. Det forudsættes ved lovforslaget, at udgangspunktet for fortolkningen i sådanne tilfælde vil være, at der er aftalt skilsmissesæreje, medmindre det klart fremgår af ægtepagtens ordlyd, at der skal være fuldstændigt særeje i den forstand, hvori dette udtryk anvendes i den foreslåede § 28, stk. 1, nr. 2.

Af de foreslåede bestemmelser i § 28 a og § 28 b følger, at tredjemand som hidtil kan bestemme, at arv eller gave fra den pågældende skal tilhøre modtageren som særeje. En sådan bestemmelse skal ligesom efter nugældende ret respekteres af ægtefællerne, medmindre gavegiver eller arvelader har åbnet mulighed for, at særejebestemmelsen kan ændres af ægtefællerne.

Såfremt en tredjemand efter gennemførelsen af lovændringen måtte træffe bestemmelse om, at gave eller arv skal tilhøre en ægtefælle som »særeje« uden at præcisere, om der herved er tænkt på skilsmissesæreje eller fuldstændigt særeje, forudsættes det ved lovforslaget, at udgangspunktet for fortolkningen af denne bestemmelse er, at der alene sigtes til skilsmissesæreje, jf. den foreslåede regel i § 28, stk. 1, nr. 1. Udtrykket »fuldstændigt særeje« skal således være anvendt, for at man kan antage, at bestemmelsen indebærer, at gaven eller arven skal være fuldstændigt særeje i den forstand, hvori dette udtryk anvendes i den foreslåede § 28, stk. 1, nr. 2.

Da tredjemands testamentariske bestemmelse om særeje i langt de fleste tilfælde må antages at være truffet primært med henblik på en eventuel separation/skilsmisse, må der efter Justitsministeriets opfattelse tilsvarende som udgangspunkt være en formodning for, at en testamentsbestemmelse om »særeje« truffet af tredjemand inden lovændringens gennemførelse skal forstås som skilsmissesæreje. Arv, der falder efter en person, der er død inden ikrafttrædelsen af lovændringen, må dog naturligvis behandles efter de hidtil gældende regler, der også må regulere forståelsen af særejebestemmelser i uigenkaldelige testamenter oprettet inden lovens ikrafttræden. Er en gave overgivet inden lovens ikrafttræden med klausul om, at gaven skal være særeje for modtageren, vil det også være de hidtidige regler, der er afgørende.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger pkt. 9.

Til nr. 11.

Med den foreslåede ændring af retsvirkningslovens § 42 er der ikke tilsigtet nogen realitetsændring af bestemmelsens indhold. Under hensyn til den foreslåede bestemmelse i retsvirkningslovens § 28, hvorefter der kan træffes aftale om skilsmissesæreje eller fuldstændigt særeje, er det fundet nødvendigt at præcisere, at hvad der efter en indgivelse af bosondringsbegæring udlægges en ægtefælle på skifte eller tilfalder vedkommende, bliver dennes fuldstændige særeje. Der er ikke herved taget stilling til retstilstanden mellem ægtefæller, hvor en bosondring er gennemført på grund af samlivsophævelse, og hvor ægtefællerne genoptager samlivet.

Til § 10

Til nr. 1.

Der er med den ændrede formulering af § 62, stk. 3, i arveloven ikke tale om nogen realitetsændring af bestemmelsens indhold. Under hensyn til den foreslåede regel i ægteskabslovens § 28, stk. 1, hvorefter der kan træffes aftale om skilsmissesæreje (§ 28, stk. 1, nr. 1), eller fuldstændigt særeje (§ 28, stk. 1, nr. 2), er det imidlertid fundet nødvendigt at præcisere, at båndlagt arv er fuldstændigt særeje, således som dette er defineret i den foreslåede bestemmelse i retsvirkningslovens § 28, stk. 1, nr. 2.

Begrebet »særeje« opræder også andre steder i lovgivningen inden for Justitsministeriets område. Dette gælder både i arveloven og i skifteloven, erstatningsansvarsloven, retsvirkningsloven samt i ægteskabsloven. Det er imidlertid ikke fundet fornuddent, men tværtimod lovteknisk uhensigtsmæssigt, at foretage ændringer i bestemmelserne i disse love, hvor ordet »særeje« opræder, idet indholdet af reglerne efter Justitsministeriets opfattelse ikke giver anledning til fortolkningstvivil om, hvorvidt begrebet »særeje« her dækker over skilsmissesæreje eller fuldstændigt særeje.

Til nr. 2.

Der er alene tale om redaktionelle ændringer.

Til §§ 11-12

Ændringerne er af redaktionel karakter.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 13.

Til § 13

Til nr. 1-7.

Der foreslås nogle konsekvensrettelser i arveafgiftsloven, således at denne lovs regler præciseres i forhold til de nye regler i retsvirkningsloven om formuefællesskab, skilsmissesæreje og fuldstændigt særeje. Da skilsmissesærejet ved død behandles som fælleseje, er det fundet rimeligt i henseende til arve- og gaveafgift at betragte det som fælleseje.

Det skal særligt bemærkes, at udtrykket fællesbo og fællesbomidler i den gældende § 7, stk. 3, forudsættes både af omfatte fællesbomidler, der stammer fra fælleseje, og bomidler, der fremkommer ved ægtefælleskifte i anledning af dødsfald, når ægtefællerne har haft skilsmissesæreje, og det er derfor ikke fundet nødvendigt at ændre den eksisterende formulering af § 7, stk. 3.

Endelig bemærkes, at ændringen under nr. 5 er en konsekvens af, at arvelovens § 14, stk. 3, 2. pkt., om uskiftet bo blev ophævet ved lov nr. 228 af 23. maj 1984. Bestemmelsen fastslog, at erstatning, der tilfalder en ægtefælle i anledning af førsteafdødes død, ikke indgår i det uskiftede bo, hvis dette skiftes inden 3 måneder.

Til § 14

Bestemmelsen indeholder de nødvendige sproglige rettelselser af lovtæksten for at overføre rettighedsregistret vedrørende luftfartøjer til Trafikministeriet. Forslaget medfører ikke nogen materielle ændringer i loven. Uanset at registret efter forslaget skal føres af Statens Luftfartsvæsen, kan denne myndigheds afgørelser i medfør af lovens § 14 således påkæres til Østre Landsret, ligesom det hidtil har været tilfældet med rettighedsregistrets afgørelser. Tilladelse til at påkære afgørelser efter udløbet af kærefristen efter lovens § 14 eller til at indbringe Østre Landsrets afgørelse for Højesteret skal fortsat gives af Justitsministeriet. Det er ligeledes fortsat Justitsministeriet, som efter lovens § 2 kan godkende, at panterrettigheder og sikkerhedsrettigheder, der ikke i forvejen er anerkendt i dansk ret, kan registreres i registret.

Til § 15

Der henvises til de almindelige bemærkninger.

Til § 16

Bestemmelsen indeholder ikrafttrædelses- og overgangsregler.

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 1990.

Ved en vedtagelse af den foreslåede ændring af færdselslovens § 117, stk. 5, vil Justitsministeriet gennemføre en særlig benådningsordning for så vidt an-

går uafsonede straffe, der er blevet fastsat efter de hidtil gældende takster.

Samtidig foreslås, at de nye regler i retsplejeloven og færdselsloven om appelbegrænsning i civile sager og mindre politisager, om nævningebehandling i narkotikasager og om domsmænds medvirken og forsvarerbeskikkelse i spiritus- og promillesager finder an-

vendelse for civile sager, der anlægges efter lovens ikrafttræden, og for straffesager, hvor der rejses tiltale i 1. instans efter dette tidspunkt.

Til § 17

Bestemmelsen angår lovens territoriale gyldighed.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

Ad § 1 (Straffeloven)

§ 55, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Bøde på 10.000 kr. eller derunder, som er vedtaget efter tilkendegivelse fra politiet, afsones efter følgende skala:

Bøden:	Forvandlingsstraffen:
0– 499 kr.	2 dage
500– 999 kr.	4 dage
1.000– 3.999 kr.	6 dage
4.000– 5.999 kr.	8 dage
6.000–10.000 kr.	10 dage

For andre bøder fastsættes forvandlingsstraffen af byretten i den retskreds, hvor den pågældende bor eller opholder sig.«

§ 55. . . .

Stk. 2. Bøde på 1.000 kr. eller derunder, som er vedtaget efter tilkendegivelse fra politiet, jfr. retsplejelovens § 931, afsones efter følgende skala:

Bøden:	Forvandlingsstraffen:
0– 399 kr.	2 dage
400– 799 kr.	4 dage
800– 999 kr.	6 dage
1.000 kr.	8 dage

For andre bøder fastsættes forvandlingsstraffen af byretten i den retskreds, hvor den pågældende bor eller opholder sig.

Stk. 3. ---

Ad § 2 (Færdselsloven)

1. § 117, stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Den, som fører motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, til trods for at retten til at være eller blive fører af sådant køretøj er frakendt den pågældende ubetinget, straffes

med bøde. I gentagelsestilfælde kan straffen stige til hæfte eller fængsel indtil 1 år.«

§ 117. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

Stk. 4. ---

Stk. 5. Den, som fører motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, til trods for at retten til at være eller blive fører af sådant køretøj er frakendt ham ubetinget, straffes med hæfte eller fængsel indtil 1 år eller under særlig formildende omstændigheder med bøde.

2. I § 119, stk. 3, indsættes som 4. og 5. pkt.:

»Angår sagen overtrædelse af § 53, og medvirker der ved byrettens behandling ikke domsmænd, beskikkes offentlig forsvarer, når den tiltalte begærer det. Tiltalte skal vejledes om adgangen til forsvarerbeskikkelse.«

§ 119. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Angår sagen et forhold, hvor der opstår spørgsmål om ubetinget frakendelse af førerretten, behandles sagen, for så vidt den ikke kan afgøres med vedtagelse efter § 119 a, efter samme regler som sager, der påtales af statsadvokaten. Tiltale for underretten rejses dog af politimesteren, der tillige kan opgive eller frafalde tiltale. Tiltalen rejses efter reglerne i retsplejelovens kapitel 80.

Ad § 3 (Retsplejeloven)

1. § 368, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

»Domme afsagt af en byret kan af parterne ankes til den landsret, i hvis kreds byretten ligger. Angår sagen krav, der efter påstanden har

en økonomisk værdi af højst 10.000 kr., kan dommen kun ankes med justitsministerens tilladelse, jf. stk. 2.

Stk. 2. Justitsministeren kan meddele tilladelse til anke af domme, der efter stk. 1 ikke kan indbringes for landsretten. Bestemmelserne i § 371 og § 372, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Fristen for indgivelse af ansøgning er dog 4 uger.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

§ 368. Domme, der er afsagt af en byret, kan af parterne ankes til den landsret, i hvis kreds byretten ligger.

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

Stk. 4. ---

2. I § 389 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Kendelser og beslutninger om sagsomkostninger, der er fastsat til højst 10.000 kr., kan kun kæres til landsretten med justitsministerens tilladelse. Bestemmelserne i § 392, stk. 2, og § 394, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

§ 389. Kendelser og beslutninger, der er afsagt af en byret, kan, medmindre andet er bestemt i loven, kæres til den landsret, i hvis kreds byretten ligger.

Stk. 2. ---

3. § 391, *stk. 1*, ophæves, og i stedet indsættes:

»Bestemmelser i domme afsagt af en byret om sagsomkostninger, der er fastsat til mere end 10.000 kr., og om processuelle straffe kan indbringes særskilt for landsret ved kære.

Stk. 2. Justitsministeren kan give tilladelse til kære af bestemmelser i domme om sagsomkostninger, der efter stk. 1 ikke kan indbringes for landsretten. Bestemmelserne i § 392, stk. 2, og § 394, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

§ 391. Bestemmelser i domme, der er afsagt af en byret, om sagsomkostninger og processuelle straffe kan særskilt indbringes for landsret ved kære.

Stk. 2. ---

4. I § 475 b, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »overøvrigheden« til: »statsamtet«.

5. I § 475 b, *stk. 2, 2. pkt.*, og § 475 c, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »Overøvrigheden« til: »Statsamtet«.

§ 475 b. ---

Stk. 2. Sagen skal indbringes for retten senest 3 uger efter, at overøvrigheden har modtaget anmodning om beslutningens prøvelse af retten. Overøvrigheden sender sagens akter til retten med oplysning om den beslutning, der forlanges prøvet, samt en kort redegørelse for de omstændigheder, der påberåbes, og for de beviser, der kan have betydning for sagens afgørelse.

Stk. 3. ---

Stk. 4. ---

§ 475 c. Overøvrigheden og klageren betragtes som parter i sagen. Klageren optræder på egen hånd, selv om han er umyndig eller under lavværgemål.

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

6. I § 488, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »overøvrighedens« til: »statsamtets«.

§ 488. ---

Stk. 2. Ved fremsættelse af anmodning i henhold til § 478, stk. 1, nr. 1-3, skal udskrift af afgørelsen, forliget, bevillingen, overøvrighedens afgørelse eller den godkendte aftale indleveres til fogedretten. Ved fremsættelse af anmodning i henhold til et af de i § 478, stk. 1, nr. 4-7, nævnte dokumenter skal det originale dokument indleveres, medmindre fogedretten anser det for unødvendigt.

Stk. 3. ---

7. § 503, *stk. 2*, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 2.* Fogedrettens afgørelser om omkostninger, der er fastsat til mere end 10.000 kr., kan særskilt kæres.

Stk. 3. Justitsministeren kan meddele tilladelse til kære af fogedrettens afgørelser om omkostninger, der efter stk. 2 ikke kan indbringes for landsretten. Bestemmelserne i § 585 og § 586, *stk. 2* og *4*, finder tilsvarende anvendelse. Fristen for indgivelse af ansøgning er dog 4 uger.«

§ 503. ---

Stk. 2. Fogedrettens afgørelser om omkostninger kan særskilt kæres.

8. I § 584 indsættes efter *stk. 1* som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Afgørelser om udlæg for krav, der har en økonomisk værdi af højst 10.000 kr., kan kun kæres med tilladelse fra justitsministeren. Bestemmelserne i § 585 og § 586, *stk. 2* og 4, finder tilsvarende anvendelse. Fristen for indgivelse af ansøgning er dog 4 uger.«

Stk. 2 bliver herefter *stk. 3*.

§ 584. Afgørelser, der er truffet af en fogedret, kan, medmindre andet er bestemt i loven, kæres til den landsret, i hvis kreds fogedretten ligger.

Stk. 2. ---

9. § 687, *stk. 3, nr. 1*, affattes således:

»1) sager vedrørende overtrædelse af straffelovens §§ 172, 173, 191, 191 a, 286 eller 289 og«

§ 687. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Nævninger medvirker ikke i:

- 1) sager vedrørende overtrædelse af straffelovens §§ 172, 173, 286 eller 289 og
- 2) de i *stk. 2, nr. 1* og 2, nævnte sager, som fremmes efter § 925 eller § 925 a.

10. § 688, *stk. 3, nr. 2*, affattes således:

»2) sager vedrørende overtrædelse af færdselslovens § 53, medmindre der er spørgsmål både om højere straf end bøde og om anvendelse af færdselslovens § 117, *stk. 2, nr. 3*,«

§ 688. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Domsmænd medvirker ikke i:

- 1) sager, som fremmes efter § 925, § 934, § 935, *stk. 1*, § 936 eller § 937,
- 2) sager vedrørende overtrædelse af færdselslovens § 53, hvori der alene er spørgsmål om bødestraf,
- 3) sager vedrørende overtrædelse af færdselslovens § 117, *stk. 5*, og udlændingelovens § 59, *stk. 1, nr. 2*,
- 4) sager, som behandles ved sø- og handelsretten i København eller ved søret, og
- 5) de i straffelovens § 60, *stk. 1, nr. 3*, omhandlede sager vedrørende betinget dømte.

11. § 692, *stk. 4, nr. 2*, affattes således:

»2) sager vedrørende overtrædelse af færdselslovens § 53, medmindre der er spørgsmål både om højere straf end bøde og om anvendelse af færdselslovens § 117, *stk. 2, nr. 3*, og anken omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld,«

§ 692. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

Stk. 4. Domsmænd medvirker ikke i:

- 1) sager vedrørende overtrædelse af færdselslovens § 117, *stk. 5*, og udlændingelovens § 59, *stk. 1, nr. 2*,
- 2) sager vedrørende overtrædelse af færdselslovens § 53, hvori der alene er spørgsmål om bødestraf, eller som ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld,
- 3) sager, der i 1. instans er behandlet ved søret, og
- 4) de i straffelovens § 60, *stk. 1, nr. 3*, omhandlede sager vedrørende betinget dømte.

12. § 962, *stk. 2, 2. pkt.*, affattes således:

»Tiltalte kan kun anke, såfremt tiltalte har givet møde i sagen, og mere end 20 dagbøder eller en bøde på over 3.000 kr. eller konfiskation af genstande af tilsvarende værdi eller andre offentligretlige følger er idømt.«

13. § 962, *stk. 5*, affattes således:

»*Stk. 5.* Er anke rejst i medfør af *stk. 2* eller *stk. 3*, kan også modparten anke under iagttagelse af den frist, der er nævnt i § 949, *stk. 1*.«

§ 962. ---

Stk. 2. I politisager kan domme kun ankes af det offentlige, når andre offentligretlige følger (jfr. § 684) end bøde eller konfiskation kan idømmes efter de lovbestemmelser, tiltalen lyder på. Tiltalte kan kun anke, såfremt den pågældende har givet møde i sagen og højere straf end 10 dagbøder eller bøde på 1.000 kr. eller konfiskation af genstande af tilsvarende værdi eller andre offentligretlige følger er idømt. Afgørelser i henhold til §§ 936 og 937 kan ikke indbringes for højere ret.

Stk. 3. ---

Stk. 4. ---

Stk. 5. Er anke i henhold til bestemmelserne i *stk. 3* rejst, kan også modparten under iagttagelse af den i § 949, *stk. 1*, nævnte frist påanke sagen.

Bilag til f. t. l. vedr. straffeloven og retsplejeloven m.v.

Ad § 4 (Lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m.v.)

I § 7 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. På pantefogedens kontor kan der, hvis skyldneren ikke er mødt, ikke foretages udlæg i andet end fast ejendom for krav, der er sikret ved lovbestemt pant i ejendommen.«

§ 7. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

Ad § 5 (Skifteloven)

I § 62 b, stk. 2, ændres »50.000 kr.« til: »150.000 kr.«.

§ 62 b. ---

Stk. 2. Den efterlevende ægtefælle har altid ret til af boet at udtage så meget, at værdien heraf sammenlagt med hans boslod og arvelod og hans særeje udgør indtil 50.000 kr.

Ad § 6 (Lov om børns retsstilling)

1. § 11, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

»Faderskabet anses for fastslået, såfremt den opgivne fader i en skriftlig erklæring til statsamtet anerkender, at han er fader til barnet, og erklærer, at han inden anerkendelsen har modtaget skriftlig vejledning om retsvirkningerne af anerkendelsen og om, at han kan kræve sagen afgjort ved domstolene. Underskriften skal være bekræftet af en advokat eller af to vitterlighedsvidner, der udtrykkeligt skal bevidne underskriftens ægthed, dateringens rigtighed og underskriverens myndighed.

Stk. 2. Faderskabet anses endvidere for fastslået, såfremt den opgivne fader under personligt møde for et statsamt anerkender at være fader til barnet. Inden anerkendelsen skal han gøres bekendt med retsvirkningerne af denne samt med, at han kan kræve sagen afgjort ved domstolene.

Stk. 3. Er den opgivne fader under 18 år, kræves værgens samtykke til anerkendelsen. Retsplejelovens § 257, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.«

Stk. 2-3 bliver herefter stk. 4-5.

§ 11. Faderskabet anses for fastslået, såfremt den opgivne fader under personligt møde for et statsamt anerkender at være fader til barnet. Forinden anerkendelsen gøres han be-

kendt med retsvirkningerne af denne samt med, at han kan kræve sagen afgjort ved domstolene. Er den opgivne fader under 18 år, kræves værgens samtykke til anerkendelsen. Bestemmelsen i retsplejelovens § 257, stk. 1, 2. punktum, finder herved tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

2. I § 21, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Justitsministeren fastsætter endvidere nærmere regler om fremgangsmåden ved skriftlig anerkendelse af faderskab.«

§ 21. Justitsministeren fastsætter de til lovens gennemførelse nødvendige forskrifter.

Stk. 2. ---

Ad § 7 (Ægteskabsloven)

1. I § 1 og i § 42, stk. 2, 2. pkt., ændres »overøvrighedens« til: »statsamtets«.

2. I § 4, § 42, stk. 2, 3. pkt., § 50, stk. 1, 1. pkt., og 2 steder i § 53, stk. 2, ændres »overøvrigheden« til: »statsamtet«.

§ 1. Den, som er under 18 år, må ikke indgå ægteskab uden overøvrighedens tilladelse.

§ 4. Nægtes samtykke efter §§ 2-3, kan overøvrigheden give tilladelse til ægteskabet, hvis der ikke er rimelig grund til nægtelsen.

§ 42. ---

Stk. 2. Bevilling kan kun meddeles, såfremt ægtefællerne er enige om at ønske separation eller skilsmisse ved bevilling og enige om de i §§ 46, 49 og 54-56 nævnte vilkår, jfr. dog § 45. Spørgsmål om størrelsen af underholdsbidrag kan ægtefællerne hensyde til overøvrighedens afgørelse. Bevilling udfærdiges af justitsministeren eller af overøvrigheden efter justitsministerens bemyndigelse.

Stk. 3. ---

§ 50. Indgår ægtefællerne ikke selv aftale herom, afgør retten spørgsmålet om bidragspligt, herunder spørgsmålet om pligtens varighed, medens overøvrigheden fastsætter bidrags størrelse. Medmindre der foreligger særlige omstændigheder, kan retten kun pålægge

en ægtefælle bidragspligt for et bestemt tidsrum, der ikke kan overstige 10 år.

Stk. 2. ---

§ 53. ---

Stk. 2. En af overøvrigheden truffet afgørelse om bidragets størrelse kan ændres af overøvrigheden, såfremt omstændighederne taler derfor.

3. § 10, 2. pkt., affattes således:

»Dette gælder dog ikke, hvis der ikke var noget formuefællesskab mellem ægtefællerne, eller fritagelse for skifte særligt er hjemlet.«

§ 10. Den, som har været gift, må ikke indgå nyt ægteskab, før offentligt skifte er påbegyndt, eller privat skifte er afsluttet. Dette gælder dog ikke, hvis der bestod fuldstændigt særje mellem ægtefællerne, eller fritagelse for skifte særligt er hjemlet. Endvidere kan justitsministeren tillade, at bestemmelsen i 1. pkt. fraviges, såfremt særlige grunde taler derfor.

4. I § 20 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Justitsministeren fastsætter regler om gebyr for vielse i tilfælde, hvor ingen af parterne har bopæl her i landet.«

§ 20. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

Ad § 8 (Lov om personnavne)

1. I § 5, § 11, stk. 2, og § 14, stk. 2, ændres »overøvrigheden« til: »statsamtet«.

§ 5. I øvrigt kan forandring af efternavn ske ved navnebevis, der udfærdiges af overøvrigheden.

§ 11. ---

Stk. 2. I øvrigt kan overøvrigheden ved navnebevis tillade et mellemnavn, som barnet kan erhverve som efternavn eller har en særlig tilknytning til.

Stk. 3. ---

Stk. 4. ---

§ 14. ---

Stk. 2. Overøvrigheden kan ved navnebevis tillade navneforandring, selv om samtykke ef-

ter stk. 1 ikke foreligger, hvis særlige grunde taler for det.

2. I § 17 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Justitsministeren fastsætter regler om gebyr for indgivelse af ansøgning om navnebevis.«

§ 17. ---

Ad § 9 (Retsvirkningsloven)

1. I § 7, stk. 1, § 8, stk. 1, 1. pkt., § 12, stk. 1, 1. pkt., og § 20, ændres »overøvrigheden« til: »statsamtet«.

§ 7. I de i § 6 omhandlede tilfælde kan overøvrigheden i det omfang, hvori det efter ægtefællernes livsvilkår og de øvrige omstændigheder må anses for passende, på begæring pålægge den ene ægtefælle at overlade den anden ægtefælle brugen af løsøre, som ved samlivets ophør hørte til det fælles bohave eller til den anden ægtefælles arbejdsredskaber.

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

§ 8. Spørgsmål om underholdsbidrag efter §§ 5 og 6 afgøres af overøvrigheden. Denne kan til enhver tid på begæring af en af ægtefællerne ændre sin bestemmelse, når forholdene væsentlig har forandret sig.

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

Stk. 4. ---

§ 12. Misbruger en ægtefælle den ret, som tilkommer ham efter § 11, kan overøvrigheden på den anden ægtefælles begæring fratage ham retten. Er det en mindreårig ægtefælle, der gør sig skyldig i sådant misbrug, kan retten fratages ham også på begæring af værgen.

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

§ 20. Nægter den anden ægtefælle eller værgen at give samtykke i de tilfælde, som nævnes i §§ 18 og 19, kan overøvrigheden på begæring tillade retshandelen, hvis der ikke findes at være skellig grund til nægtelsen.

2. § 8, stk. 2 og stk. 4, ophæves. Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

§ 8. ---

Stk. 2. Til inddrivelse af de omhandlede underholdsbidrag kan de retsmidler anvendes, som er hjemlet med hensyn til forladte hustruer, og de hos disse værende børn, dog at afsøning ikke kan anvendes for de hustruen pålagte bidrag til mandens underhold. Bidragene udredes forud for vedkommende bidragsperiode.

Stk. 3. ---

Stk. 4. De i nærværende lov indeholdte regler om underholdsbidrag gør ingen forandring i de efter fattiglovgivningen gældende regler om en persons pligt overfor det offentlige til at forsørge sin ægtefælle eller sine børn.

3. I § 12, *stk. 3*, ændres »Overøvrighedens« til: »Statsamtets«.

§ 12. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Overøvrighedens afgørelse kan ikke gøres gældende mod godtroende tredjemand, medmindre den indtegnes i ægtepagtsbogen i overensstemmelse med reglerne i kap. 6.

4. I § 13, 2. *pkt.*, ændres »overøvrighedens« til: »statsamtets«.

§ 13. Er en ægtefælle, medens samlivet består, ved fraværelse eller sygdom forhindret i at varetage sine anliggender, kan den anden ægtefælle, for så vidt ingen anden har bemyndigelse hertil, foretage, hvad der ikke uden ulempe kan opsættes, derunder oppebære indtægter og, hvor det for familiens underhold er uomgængeligt nødvendigt, foretage afhændelser eller pantsættelser. Fast ejendom kan dog i intet tilfælde afhændes eller pantsættes uden overøvrighedens samtykke.

5. I § 15, *stk. 1*, ændres »§ 21« til: »§ 28«.

§ 15. Alt, hvad ægtefællerne ejer ved ægteskabets indgåelse eller senere erhverver, indgår i almindeligt formuefællesskab mellem dem, for så vidt det ikke er gjort til særeje, jf. § 21.

Stk. 2. ---

6. § 21 ophæves.

§ 21. Særeje er:

- 1) hvad der ved ægtepagt er gjort til særeje,

- 2) gave, som er givet en ægtefælle af tredjemand med det vilkår, at den skal være særeje, eller arv, selv om den er arvingens tvangslod, for så vidt arveladeren ved testamente har truffet sådan bestemmelse,

- 3) hvad der træder i stedet for de under 1 og 2 nævnte genstande, medmindre andet gyldigt er bestemt.

Stk. 2. Indtægt af særeje er fælleseje, medmindre andet gyldigt er bestemt.

7. § 28 affattes således:

»§ 28. Ved ægtepagt kan ægtefæller aftale:

- 1) at hver ægtefælle ved bodeling efter separation eller skilsmisse beholder, hvad denne ejer, men at der er formuefællesskab ved dødsboskifte (skilsmissesæreje), og
- 2) i forbindelse med en aftale om skilsmissesæreje, at ejendelene ved dødsboskifte skal forbeholdes en ægtefælle eller dennes arvinger (fuldstændigt særeje).

Stk. 2. En aftale efter *stk. 1* kan angå en del af ægtefællernes ejendele, kan tidsbegrænses og kan træffes alene med henblik på en af ægtefællernes død.

Stk. 3. En aftale efter *stk. 1* omfatter, hvad der træder i stedet for de ejendele, aftalen vedrører, og indtægter af disse ejendele, medmindre andet er bestemt i aftalen.»

§ 28. Ved ægtepagt, oprettet før eller under ægteskabet, kan parterne aftale, at ejendele, som tilhører eller tilfalder en af dem og ellers ville være fælleseje, skal tilhøre ham som særeje. På samme måde kan ægtefæller, for så vidt det ikke strider mod arveladers eller givers bestemmelse, aftale, at særeje skal være fælleseje.

8. Efter § 28 indsættes:

»§ 28 a. En gavegiver eller arvelader kan vedrørende gave eller arv, herunder tvangsarv, træffe tilsvarende bestemmelse som efter § 28. Bestemmelsen vedrørende arv skal træffes i et testamente.«

§ 28 b. En ægtepagt kan ændres ved en senere ægtepagt.

Stk. 2. Der kan ikke ved ægtepagt træffes nogen bestemmelse, der strider mod gavegivers eller arveladers bestemmelse om særeje.«

9. § 34 ophæves.

§ 34. Har den ene ægtefælle overdraget bestyrelsen af, hvad han råder over, eller nogen del deraf til den anden ægtefælle, er denne - medmindre andet er aftalt eller må anses forudsat - berettiget til i passende omfang at anvende indtægterne til familiens underhold uden at skyldes særligt regnskab herfor. En sådan bemyndigelse kan til enhver tid tilbagekaldes af vedkommende ægtefælle.

10. § 36 ophæves.

§ 36. Ægtepagt, som oprettes under ægteskabet, og hvorved ejendele vederlagsfrit overdrages fra den ene ægtefælle til den anden, bliver kun gyldig, når den godkendes af justitsministeriet eller af overøvrigheden ifølge justitsministerens bemyndigelse.

11. I § 42 ændres »særeje« til: »fuldstændige særeje«.

§ 42. Hvad der udlægges en ægtefælle på skiftet eller tilfalder ham efter indgivelsen af bosondringsbegæringen, bliver hans særeje.

Ad § 10 (Arveloven)

1. I § 62, stk. 3, 1. pkt., ændres »særeje« til: »fuldstændigt særeje«.

§ 62. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Båndlagt arv er særeje, medmindre andet er bestemt ved testamente. Dette gælder, selv om bestemmelsen om båndlæggelse tilsidesættes i medfør af § 59.

Stk. 4. ---

2. I § 67, stk. 2, 2. pkt., ændres »overøvrighedens« til: »statsamtets«.

§ 67. ---

Stk. 2. Erklæringen skal afgives under iagttagelse af reglerne i kapitel 8 om oprettelse af testamente. Er arveladeren umyndig, kræves værgens og overøvrighedens samtykke.

Ad § 11 (Lov om inddrivelse af underholdsbidrag)

1. I § 4, stk. 2, 1. pkt., og § 20 ændres »overøvrighedens« til: »statsamtets«.

§ 4. ---

Stk. 2. Når skyldneren forgæves er eftersøgt eller har forladt landet for længere eller ubestemt tid uden at have iagttaget reglerne i § 19, kan der efter overøvrighedens nærmere bestemmelse uden forudgående forkyndelse af kendelse herom foretages udpantning for det samlede bidrag i skyldnerens her i landet værende formue. Med det således inddrevne beløb forholdes der i overensstemmelse med § 21.

§ 20. Efter overøvrighedens bestemmelse kan reglerne i § 19 bringes til anvendelse over for en mand, der er part i en påbegyndt faderskabssag.

2. § 21, stk. 1, affattes således:

»Ved inddrivelse af bidrag i medfør af § 19, stk. 2, indsættes det indkomne beløb i en forvaltningsafdeling, jf. § 3 i lov om anbringelse og bestyrelse af umyndiges midler m.v., medmindre der med statsamtets tilladelse træffes anden bestemmelse.«

§ 21. Ved inddrivelse af bidrag i medfør af § 19, stk. 2, indbetales det indkomne beløb til overformynderiet, medmindre der med overøvrighedens tilladelse træffes anden bestemmelse.

Stk. 2. ---

Ad § 12 (Husdyrvoldgiftsloven)

1. I § 7, stk. 1, 2. pkt., § 8, stk. 1, 3. pkt., og § 8, stk. 2, ændres »overøvrigheden« til: »statsamtet«.

2. I § 7, stk. 1, 2. pkt., ændres »hver overøvrighedskreds« til: »hvert statsamt«.

3. I § 8, stk. 1, 1. pkt., § 8, stk. 4, 3. pkt., og § 9, ændres »overøvrighed« til: »statsamt«.

§ 7. De i medfør af denne lov afsagte kendelser kan som regel ikke påankes. Under særlige omstændigheder kan dog overøvrigheden efter samråd med en af amtsrådet - i København og på Frederiksberg kommunalbestyrelsen - dertil udpeget mand, der har praktisk kendskab til handel med husdyr, tillade, at en tvistighed indbringes til fornyet foretagelse for en overvoldgiftsret, der i dette øjemed oprettes i hver overøvrighedskreds. Sådan tilladelse skal gives, såfremt det skønnes, at der i

handler om det samme husdyr er afsagt modstridende kendelser, eller såfremt sagen har omfattet flere parter.

Stk. 2. — —

§ 8. Andragende om en kendelses prøvelse ved den i forrige paragraf omhandlede overvoldgiftsret indgives skriftlig til vedkommende overøvrighed i løbet af 14 dage fra kendelsens afsigelse og må være ledsaget af en udskrift af den afsagte kendelse samt sagens dokumenter, der i dette øjemed skal udlånes parten. Såfremt det skønnes, at der i handler om det samme husdyr er afsagt modstridende kendelser, kan det dog tillades, at disse indbringes til fornyet foretagelse efter den nævnte frist, når andragende derom indgives snarest muligt efter vedkommende kendelses afsigelse. Iøvrigt kan overøvrigheden indtil 6 måneder efter kendelsens afsigelse undtagelsesvis tillade fornyet foretagelse af sagen for overvoldgiftsretten, når ganske særegne omstændigheder retfærdiggør, at parten ikke i rette tid har indgivet andragende.

Stk. 2. Såfremt påanke finder sted, tilstiller overøvrigheden formanden for overvoldgiftsretten andragendet og de øvrige foreliggende oplysninger samt meddeler ham, hvilke to af de sagkyndige medlemmer den har udmeldt til at medvirke ved sagens påkendelse.

Stk. 3. — —

Stk. 4. Fornyet prøvelse af kendelser om samme husdyr, der undtagelsesvis måtte være afsagt i andre voldgiftskredse, skal ligeledes så vidt muligt ske ved samme overvoldgiftsret. Den, der andrager om en kendelses prøvelse, skal derfor i andragendet oplyse, hvorvidt andre kendelser om samme husdyr ham bekendt allerede er tilladt indanket for en anden overvoldgiftsret. Såfremt det oplyses, efter at en sag er indbragt for en overvoldgiftsret, at sagen allerede er indbragt for en anden overvoldgiftsret skal førstnævnte overvoldgiftsret straks slutte sagen og henvise vedkommende til at indgive andragende om fornyet prøvelse til den overøvrighed, der allerede har tilladt prøvelse af den tidligere kendelse. Når sagen på denne måde slutes af overvoldgiftsretten, kan denne ved kendelse pålægge den, der har andraget om fornyet prøvelse, at betale de påløbne omkostninger.

§ 9. De i medfør af denne lov indgåede forlig og afsagte kendelser kan tvangsfuldbyrdes

efter lovgivningens almindelige regler om fuldbyrdelse af forlig og domme, for de af overvoldgiftsretten afsagte kendelsers vedkommende dog først, efter at de er forkyndt efter reglerne for dommes forkyndelse, og 5 dage fra forkyndelsen er forløbet, og for andre kendelsers vedkommende først, når 3 uger fra sådan forkyndelse er forløbet, og rekvisitus ikke kan forevise attest fra vedkommende overøvrighed for, at et andragende om fornyet foretagelse for overvoldgiftsretten er indgivet og ikke afslået.

Ad § 13 (Arveafgiftsloven)

1. § 7, *stk. 1*, affattes således:

»Af arv, der tilfalder ægtefæller, som ikke har fuldstændigt særeje med hensyn til alle deres ejendele, beregnes afgiften, når arven ikke bliver fuldstændigt særeje, eller erhvervelsen består i en indtægts- eller rentenydelse, der er tillagt begge ægtefæller i forening, efter den ægtefælles slægtskabsforhold til arveladeren, som er nærmest i slægt med denne. På tilsvarende måde beregnes afgiften af arv, der tilfalder nogen efter to ægtefæller, som ikke har fuldstændigt særeje med hensyn til alle deres ejendele og udredes af fællesboet, efter vedkommende arvings slægtskabsforhold til den ægtefælle, med hvem han er nærmest beslægtet.«

2. I § 7, *stk. 2*, ændres »i formuefællesskab levende ægtefæller« til: »ægtefæller, som ikke har fuldstændigt særeje med hensyn til alle deres ejendele«.

§ 7. Af arv, der tilfalder ægtefæller, som lever i sædvanligt formuefællesskab, beregnes afgiften, når arven inddrages under formuefællesskabet, eller erhvervelsen består i en indtægts- eller rentenydelse, der er tillagt begge ægtefæller i forening, efter den ægtefælles slægtskabsforhold til arveladeren, som er nærmest i slægt med denne. På tilsvarende måde beregnes afgiften af arv, der tilfalder nogen efter to i formuefællesskab levende ægtefæller og udredes af fællesboet, efter vedkommende arvings slægtskabsforhold til den ægtefælle, med hvem han er nærmest beslægtet.

Stk. 2. Har to i formuefællesskab levende ægtefæller i et gensidigt testamente bestemt, hvem den fælles formue ved den længstlevendes død skal tilfalde, beregnes afgiften af den formue, som ved den længstlevendes død fal-

der i arv i henhold til denne bestemmelse, ligeledes efter vedkommende arvingers slægtskabsforhold til den ægtefælle, med hvem de er nærmest beslægtet. Er der ved det gensidige testamente forbeholdt den længstlevende testationsret over formuen, og denne testationsret benyttes, bliver dog afgiften af alt, hvad der tilfalder de af den længstlevende indsatte arvinger, at beregne efter disses slægtskabsforhold til denne, selv om de måtte være nærmere beslægtet med den førstafdøde.

Stk. 3. ---

Stk. 4. ---

3. I § 14 A, stk. 1, 1. pkt., ændres »hvis der har været formuefællesskab i ægteskabet« til: »i det omfang, der ikke har været fuldstændigt særeje«.

§ 14 A. Når en gift person afgår ved døden uden at efterlade sig livsarvinger, kan den efterlevende ægtefælle, hvis der har været formuefællesskab i ægteskabet, begære afgiftspligtens indtræden udsat såvel for sin arv af fællesboets midler som for andre arveafgiftspligtige erhvervelser, der, hvis den efterlevende ægtefælle havde kunnet hense i uskiftet bo, ville være indgået i dette. Er afgiftspligten udsat, indtræder den, når den længstlevende fremsætter anmodning derom eller indgår nyt ægteskab. Er afgiftspligten herefter ikke indtrådt ved længstlevendes død, bortfalder den.

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

4. I § 14 B, stk. 1, 2. pkt., ændres »særeje« til: »fuldstændigt særeje«.

5. § 14 B, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Arv eller gave, der tilfalder den efterlevende ægtefælle, indgår ikke i den formue, hvoraf der skal svares arveafgift, såfremt den efterlevende ægtefælle fremsætter anmodning om afgiftspligtens indtræden inden 3 måneder efter modtagelsen af arven eller gaven.«

§ 14 B. Indtræder afgiftspligten efter § 14 A, stk. 1, i den efterlevende ægtefælles levende live, svares der arveafgift af så stor en del af ægtefællens nuværende formue, som hans arvelod udgjorde af hans sammenlagte bos- og arvelod. Der bortses fra den del af formuen, der var eller ville være blevet den efterlevende ægtefælles særeje, samt fra den efterlevende æg-

tefælles rettigheder af den i arvelovens § 14, stk. 2, nævnte art.

Stk. 2. Arv eller gave, der tilfalder den efterlevende ægtefælle, eller erstatning, der tilfalder denne i anledning af førstafdødes død, indgår ikke i den formue, hvoraf der skal svares arveafgift, såfremt den efterlevende ægtefælle fremsætter anmodning om afgiftspligtens indtræden inden 3 måneder efter modtagelsen af arven, gaven eller efter, at erstatningskravet og dets størrelse er anerkendt eller fastslået ved dom.

6. § 21, stk. 4, 3. pkt., affattes således:

»Ægtefæller, der ikke har fuldstændigt særeje med hensyn til alle deres ejendele, betragtes i denne forbindelse som samme arvelader, når de afgiftspligtige beløb er udredet af fællesboet eller skal udredes af dette, ligesom også arv til ægtefæller, der ikke bliver fuldstændigt særeje, betragtes som en samlet arv.«

§ 21. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

Stk. 4. Ved opgørelsen af de enkelte arvelodders størrelse bliver alt, hvad samme person erhverver efter samme arvelader, at betragte som en samlet arvelod. Har en arving eller legatar tidligere modtaget arv, legat eller afgiftspligtige forskud eller forstrækninger fra samme arvelader, må som følge heraf de således modtagne beløb medregnes ved opgørelsen af den afgiftspligtige lod, men i den afgift, som derved fremkommer, fradrages den arveafgift, som tidligere måtte være erlagt af de pågældende erhvervelser. I formuefællesskab levende ægtefæller betragtes i denne forbindelse som samme arvelader, når de afgiftspligtige beløb er udredet af fællesboet eller skal udredes af dette, ligesom også arv, der tilfalder i formuefællesskab levende ægtefæller, betragtes som en samlet arv, medmindre arveladeren måtte have bestemt, at arven skal undrages formuefællesskabet.

Stk. 5. ---

Stk. 6. ---

7. I § 44, stk. 1, 1. pkt., ændres »særeje« til: »fuldstændigt særeje«.

§ 44. Samme afgift som af arv svares af gaver, der ydes til den med giveren samlevende ægtefælle, for så vidt gaven bliver særeje, til

hans afkom, stedbørn og disses afkom, afdødt barns eller stedbarns ægtefælle (ikke den fraseparerede eller fraskilte) samt til hans forældre, stedforældre og bedsteforældre, hvad enten gaven gives som arveforskud eller ej. Uanset bestemmelsen i § 2 A, 1. pkt., litra g, svares gaveafgift af gaver til giverens forældre dog altid efter § 2 B. Ved afgiftsberegningen sidestilles adoptivforhold med ægte slægtskabsforhold. Afgift erlægges også for gaver, der fremkommer ved køb eller anden retshandel, hvor modtageren ikke har ydet fuldt vederlag.

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

Stk. 4. ---

Stk. 5. ---

Ad § 14 (Lov om registrering af rettigheder over luftfartøjer)

1. I § 1, stk. 1, ændres »Københavns Byret« til: »Statens Luftfartsvæsen«.

§ 1. Rettigheder over luftfartøjer, som er indført i det i luftfartsloven omhandlede nationalitetsregister, skal registreres for at opnå beskyttelse over for aftaler om luftfartøjer og mod retsforfølgning. Registreringen sker ved indførelse i et for hele riget fælles rettighedsregister, der føres af Københavns byret.

2. I § 7, § 8, stk. 1, og § 11, stk. 1, ændres »retten« til: »Statens Luftfartsvæsen«.

§ 7. Dokumenter, der indleveres til registrering, indføres samme dag, som de anmeldes, i en dagbog med oplysning om, hvilket luftfartøj anmeldelsen vedrører – herunder dets registreringsmærke – rettens art samt anmelderens navn og bopæl. Retten skal afvise dokumenter, der ikke opfylder de i medfør af § 16 fastsatte betingelser for at blive registreret. Dokumentet forsynes med påtegning om, hvornår indførelsen har fundet sted.

§ 8. Efter indførelsen i dagbogen undersøges, hvorvidt dokumentet kan registreres. Angår dokumentet en ret, som ikke kan registreres i medfør af de foranstående bestemmelser, eller har anmelderen ikke tilvejebragt de fornødne bevisligheder for sin ret til at kræve registrering, afvises det fra registret og slettes i dagbogen. Retten kan dog fastsætte en frist for tilvejebringelse af det nævnte bevisligheder, således at afvisning først finder sted, når be-

vislighederne ikke foreligger inden udløbet af denne frist. Dokumentet indføres da i registret med angivelse af den fastsatte frist.

Stk. 2. ---

§ 11. Hvis et i nationalitetsregistret indført luftfartøj sælges ved tvansauktion eller overtages ved en umiddelbar fogedforretning, skal fogeden straks sende retten meddelelse herom til notering i registret. Tages ejerens bo under konkursbehandling eller anden offentlig skiftebehandling, påhviler det skifteretten (ekskutor) at foranledige dette noteret i registret.

Stk. 2. ---

3. I § 9, stk. 3, ændres »rettens« til: »Statens Luftfartsvæsens«.

§ 9. ---

Stk. 2. Er luftfartøjet ikke optaget i rettighedsregistret eller et tilsvarende register i udenlandsk konventionsstat, kan registrering af ejendomsretten ske på grundlag af bevis for, at den, hvis ret begæres registreret, har ladet luftfartøjet bygge for sin regning eller, hvis luftfartøjet er erhvervet på anden måde, en efter rettens skøn tilstrækkelig dokumentation for, at luftfartøjet er erhvervet på den angivne måde.

4. To steder i § 16 og i § 36 ændres »Justitsministeren« til: »Trafikministeren«.

§ 16. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om førelsen af rettighedsregisteret og om offentliggørelse af det registrerede, om, hvilke oplysninger om luftfartøjet der skal meddeles, forinden registrering kan finde sted, og hvilke bevisligheder der i øvrigt skal medfølge ved et dokumentes anmeldelse til registrering. Justitsministeren kan endvidere fastsætte bestemmelser om dokumenternes form og om, hvilke krav der skal stilles med hensyn til beviset for udstederens identitet og myndighed og beviset for ægtheden af dokumentet og de forelagte bevisligheder.

§ 36. Justitsministeren kan for Grønlands vedkommende fastsætte sådanne ændringer i de foranstående bestemmelser, som måtte være hensigtsmæssige under hensyn til de særlige forhold i denne landsdel.

5. I § 18 ændres »Retten« til: »Statens Luftfartsvæsen«, og to steder ændres »rettens« til: »luftfartsvæsenets«.

§ 18. Retten er pligtig på begæring at meddele udskrifter af registret og dagbogen eller udskrifter af de registrerede og til dagbogen anmeldte dokumenter. Rigtigheden af sådanne udskrifter og afskrifter skal være bekræftet ved rettens underskrift. Indtil udskriftens eller afskriftens urigtighed godtgøres, angiver rettens underskrift bevis for dens rigtighed.

Ad § 15 (Lovtidendeloven)

1. § 7 affattes således:

»§ 7. Justitsministeren fastsætter nærmere bestemmelser om lovens gennemførelse, herunder om betaling for Lovtidende og Miunisterialtidende«.

§ 7. Eksemplarer af Lovtidende tilstilles samtlige dommere, øvrigheder og kommunalbestyrelser uden betaling. Iøvrigt bliver de nærmere bestemmelser, sigtende til denne lovs gennemførelse, at fastsætte ved kongelig anordning.